

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 28, 1913.

ՆՐ 49

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽԱՌԻՍԼԱՐ

Ս. ՓԱԹՐԻԳ ԶԱԻՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ս. Զաւէն Արքեպիսկոպոս ուղուն պիր եօլ-
ճուլուգտան սօնրա կէչէն փէնճչէնպի հիւնիւ
Տէրսաատէթէ վասըլ օլուպ, էրմէնի փաթրիգ
քիւրսիւսինէ օթուրտու: Միլլէթին կղերական
վէ աշխարհական միւթէպէրանընըն թա Գա-
վազարա գառար կիտիպ անը մէմուրիյէթինէ
լայդգ հիւրմէթլէ իոթիգպալ էտէրէք շէհրէ
կէթիւրտիքլէրինի, վէ շէհրտէ տախի պիւնլէրճէ
իզտիհամըն ալգըչարլէ անը գապուլ էթտիքլէ-
րինի կէօրտիւյիմիւլգտէ պու կէնճ Արքեպիսկո-
պոսը նախ օլտուղու պու ինթիրամտան տօլա-
յը թէպրիք էյլէտիք: Միւլլէթին կէրէք
Մայր եկեղեցիտէ վէ կէրէք հէնի փաթրիգիսա-
նէտէ իրատ էթտիյի նութղլարտա՝ տէրիւտէ
էյլէտիյի պու մէսուլլիյէթլի մէվգիտէն տօլայը
փէք միւթէէսսիր օլտուղունու կէօսթէրիյօր
իտի:

Վէ իզտիհամ արասընտա պաղըլարընըն
«Պու Ուխաննայարտան սօնրա պաղալըմ նէ՞»,
տէյու մանատար պիր շէշ իլէ սիւալ էթմէլէրի,
միւմաիլէյիին վապիյէթիինն նէ գատար նազիք
վէ միւլլէթլ օլտուղունու պիղէ ինթար էթտիյի
իչիւն քէնտինէ ըրգգաթ էտէճէյիմիդ կէլիյօր
իտի: Շու վազթտա էրմէնի միլլէթինէ փաթրիգ
օլմագ ֆիլվաղը փէք միւլլէթլ պիր մէսէլէ
տիր:

Դատիմ Եունանիլէրին պիր խըրաֆաթ (մի-
թօյօնի) հիքեայէսինէ կէօրէ պիր կէմիճի պօ-
ղաղ իչինտէն քէնտի կէմիսինի սիւրէր իքէն՝

պօղաղըն հէր իքի թարաֆընտա պիրէր տէհ-
չէթլի ճանվէրլէրին—նարիպտիս վէ Սիլլա—նըն
պուլունտուղու քէնտինէ խապէր վէրիլիւր: Զա-
վալը կէմիճի նարիպտիսէ գարչը քէնտի քէն-
տինի մուհաֆաղա էտէր իքէն, էօթէտէն Սիլլա
քէնտինին ատէմլէրինի գափտը: Պաչգա տէֆա
տա Սիլլայա գարչը միւտաֆաա էտէր իքէն նա-
րիպտիս քէնտինէ զիյան վէրտի: Էրմէնի փաթ-
րիգլէրի քէնտի էօհտէլէրինէ թէպլիմ էտիլէն
սէֆինէ ի միլլէթի տար պօղաղլարտան կէչի-
րիրքէն պաղէն տէհչէթլի նարիպտիս վէ Սիլ-
լալարա, պաղէն տէ ճագիպ վէ սիւրլէյիճի Սի-
րէնլէրէ թէսատիւֆ էտիյօրլար: Իշ կէմիլի պու
թէհիլքէլէր արասընտան էմիլիյէթլէ սիւրմէք-
տէ տիր:

Զաւէն Արքեպիսկոպոսըն եօլու իւզէրինտէ
տախի պու կիւն նարիպտիսլէր վէ Սիլլալար
վար տըր:

Պունլարտան պիրիսի էրմ. միլլէթինի թիւրք
վաթանտաչլարըմըղլա պարըչտըրմագ մէսէլէսի
տիր:

Փաթրիգին իւք վազիֆէսի էրմ. միլլէթի
իլէ Օսմանլը հիւքիւմէթի արասընտա տօղրու
անլայը հասըլ էթմէք տիր: Պու շէյ էրմէնի
վէ թիւրք անասըրընը տա պիրպիրինէ հաղըն
կէթիւրիլ: Տէհրլէրտէն պէրու պու իքի անասըր
պիրլիքտէ հաչամըչլար իսէ տէ, մէչուլլիյէթլին
իլանը, հաթթա մուհարէպէտէ ինթիրաք պիլէ
անլէրին արասընտա պուլունան պիւրուտէթի
քիսմիլէն տէֆ էտէմէմիշ տիր: Հալա թիւրք
վաթանտաչլարըմըղլ անլէրին ալէյիինտէ վէս-
վէսէ ույանտըրան ֆըսըլթըլարտան միւթէէս-
սիր օլուրլար, հալա պու իքի անասըրըն թամմ

միւսամի զէմին իւզերինստէ տուրմալարը միւս-
քին օլմամը տըր: Փաթրիգին պիր իչի պէ-
րապէր հաշամաղա թագաւոր օլունմուշ օլան
պու իքի պալմը գարտաշար կիպի հաշամաղա
սէվգէ տէպիլմէք տիր:

Տիկէր պիր մէսէլէ տիւզէլի մուազգամա-
նըն էրմէնի մէսէլէսինստէ օլան մէրազ վէ
մէնֆաաթը տըր: Վազաա պազը տէվլէթէր
էրմէնինն հաւալընա վէ սուլն ու սէլամէթի-
նէ՝ խայրիահանէ սաիգէլէրտէն թէշվիդ օլու-
նարազ իշթիրաք էտիյօրլար կիպի կէօսթէրի-
յօրլար իսէ տէ, պիլա չիւպնէ պու պապա-
պէօյիւք դուվլէթ քէնտի մէնֆաաթլարը տըր:
Լաքին տէվլէթլէրտէն հէր հանիը պիրինին
հէր նէ սաիպտէն օլսա էրմէնիյէ իշթիրաք
կէօսթէրմէնին էրմէնիլէր պիգայտ տուրա-
մազլար: Լաքին պուրտա նազիք պիր նոզթա
վար տըր: Տէվլէթլէրին էրմէնիյէ իշթիրաքը
Օսմանլը հիւքիւմէթինն մէնֆաաթընա մու-
ղայիր օլապիլիր, հախօտ էօյլէ տէյիլ իքէն
մուղայիր կէօրիւնէպիլիր: Օ զէման սու ի թէ-
ֆէհհիւմ վէ թէհիլքէ դուհուր էտէպիլիր: Իշ-
թէ պէօյլէ սըրալարտա էրմէնի փաթրիգինն
մէվգիի փէք նազիք վէ փէք մէսուլիյէթլի,
հաթթա թէհիլքէլի օլապիլիր: Պու կիւն փաթ-
րիգիք քիւրսիւսինէ չըզան զաթըն պու ճի-
հէթտէն միւշքիլի փէք ազիւմ տիր: Մէսէլէ
ֆէվգէլատէ իհթիյաթ, հիքմէթ վէ սիյասէթ
թալէպ էտէր:

Պիր միւշքիլ տէ կուսակցախանլար թարա-
ֆընտան դուհուր էտիյօր: Կուսակցախանլար
պու սօն սէնէլէրտէ Ազգային իշլէրտէ խու-
սուսի պիր վազիյէթ ալմը տըրլար: Բէնտի
գուվլէթլէրինտէն տօլայը գիսակից օլարազ,
պիթթապի պիր ազ տա ֆազլա պիր տէրէճէտէ
գիսակից օլարազ, միլլէթին ճիւմլէ իշլէրինի
քէնտի էլլէրինէ ալմազլըղա հարիս պուլունու-
յօրլար: Վէ կէօրտիւքլէրի պազը մուվաֆֆա-
գիյէթ՝ գիյատէօինէ իշթիհալարընը ալըյօր:
Փաթրիգին տախի կուսակցախանլարա կուսակից
օլմասընը իսթէյօրլար: Պիր փաթրիգին սէ-
ֆինէ ի միլլէթի պու գայայտ տա չարփալարմազ
թէհիլքէսի վար տըր: Փաթրիգ պիթթա-
րաֆ, տահա աօղրուսու հէր թարաֆլը օլմա-
սըլա գուվլէթլի օլուր: Օ հիչ պիր փարթի-
նին ատէմի օլմալըպ հէր պիր փարթինին ա-
տէմի օլմազլա քէնտի վազիֆէսինի տահա
աօղրու իֆա էթմիշ օլուր: Պիր հա տիկէր
կուսակցախանլարա ալէթ օլտուղու կիւն, միլլէթէ
ֆաիտէլի օլմագտան ֆարիդ օլուր: Պու պապ-
աէ էն աօղրու մէվգիի թուլթազ իսէ ազ ճէ-
սարէթ, ազ ֆիրասէթ թալէպ էթմէպ: Կու-
սակցախանլարընը պու սէվտատան վազ կէ-

չիպ, պիւթիւն միլլէթ իւզերինէ վէ Փաթրիգ
իւզերինէ գաթիսուֆուգ իշլէթ մէք ֆիքրինի պը-
րազսալար քէնտի մէվգիլէրինի տէ տահա զիյա-
տէ եիւքսէլթմիշ օլուրլար: Լաքին անլէր պու-
նու հաիմազ իսէ, Փաթրիգ քէնտիսի պու էսասը
իթթիխազ էյլէմէլի տիր:

Զաւէն Արքեպիսկոպոսըն էօնիւնտէ օլան
տիկէր պիր միւշքիլ մէսէլէ՝ էրմէնի միլլէթինն
յարաւուսակցախանլարընը պիրպիրլէրինէ հազ-
լաշարմազ տըր: Բէնտիսինն պու եիւքսէք
մէմուրիյէթէ կէշմէսի սըրասընտա միլլէթին
ֆարզլը յարաւուսակցախանլարա աիտ օլան էվ-
լատարընըն միւրքիլ վէ գործակցախան հազ-
ղընտա գօնուշմասը պիր ֆալը խայր սայըլա-
պիլիր: Լաքին Փաթրիգին պու մէսէլէտէ թու-
թաճաղը վազիյէթ իչէ փէք չօգ թէհսիւր էտէր:

Փաթրիգին էօնիւնտէ օլան մուսամա շու-
տըր, քէնտիսի պիւթիւն միլլէթին պիր պէսի
մագամընտա ճիւմլէ էրմէնիլէրին սըրֆ տինի
օլմայան մէսէլէլէրտէ միւթթէֆիդ օլմալարընը
իսթէյէպիլիր, լաքին էրմ. քիլիսէսինն Արք-
եպիսկոպոսը մագամընտա, քէնտի քիլիսէսի
ազասընը պաշա պիր յարաւուսակցախան տա-
վէթ էտէնլէրէ հա պաշա յարաւուսակցախան
իւլէ պիրլէշնլէրէ աօղրու նէ՝ հիսաիյաթ թա-
շրյաճազ, վէ պու իքի հիսաի պիրպիրինտէն
այըր թուլթապիլէճէք մի, ալ սիւալ պուրա-
տա տըր: Եարաւուսակցախան ֆարզ իչիւն ազ-
գային մէսէլէտէ յարաւուսակցախան հաիմաճազ, էն պէօ-
յիւք մարիֆէթ օրատա տըր: Պիր էրմէնի
պաշա պիր յարաւուսակցախան մէյլ կէօսթէր-
տիյի իչիւն անըն ազգային իսթիյազլարընը
թահտիտ էթմէք, Փաթրիգիլի քիւրսիւսինտէ
օթուրանլարըն էն պէօյիւք թէհիլքէլէրինտէն
պիրիսի տիր: Թամմ պու սըրատա պիգէ պու
ֆարզ կէօրիւպ տէ սէֆինէ ի միլլէթի իս-
րիպտիս վէ Սիլատան էմին պիր հօլա սէվգ
էտէն միւրշիս վէ տիւմտար լազըմ տըր:

Պիլ պիր փաթրիգին էօնիւնտէ պուլունան
միւշքիլ մէսէլէլէրին հէֆիսինի սայաճաղ տէր-
իւնտէ էթմէտիք, լաքին պիգէ կէլիր քի,
պալատէ գիքը էթտիյիմիդ խուսուլար պու կէնճ
Արքեպիսկոպոսըն պիւթիւն ազլի վէ ախազի
գուվլէթլին թալէպ էտէն մէսէլէլէրտէն տիր-
լէր: Վէ պու մուհիւմ իշտէ հէր պիր էրմէնինն
քէնտի իգթիսարը տաիլէսինտէ պուլունան
հէր վասըթա իլէ միւշարիլէյի թէշվիդ վէ
թէշնէլ էթմէսի վաճիպ տիր:

Ս. Զաւէն փաթրիգէ մուվաֆֆազիյէթ թէ-
մէնի էտէրիլ:

ԳԱՓԻԹԻԻԼԱՍԻՕՆԼԱՐ

2.

Գափիթիւլասիօնլարըն իքինճի վէ քն պէօ-
յիւք մազարրաթը՝ հիւփիւմէր ի Օսմանիյի իս-
լահաքսան մէն էյիւմիշ օրնսր սր: Էվրօփալը-
լար պու մէմլէքէթէ՝ քէնտի դանունլարը,
հաքիմլէրի, ատէթլէրի, հաթթա փօսթախա-
նէլէրի իլէ կէլիպ՝ զօնսօլսլարը հիմայէսի ալ-
թընտա միւմթազ օլարազ ատէթա պիրէր
միւսթէմլէքէ թէշթիլ էյլէտիլէր: Պու՝ հիւ-
քիւմէթ իչինտէ այրը այրը հիւքիւմէթլէր տէ-
մէք իտի: Հիչ պիր տէվլէթ պաշդա պիր միւ-
լէթէ պու կիպի պիր իմթիյազ վերմէմիշ տիր:
Էվրօփալը՝ հաթթա քէնտի մէմլէքէթինտէ
պիլէ կէօրմէտիյի շու իմթիյազ վէ իսթիւրա-
հաթը կէօրիւնճէ արթըզ հիւքիւմէթ նէ՝ հալ-
տա ալը, Էհալի նէ՝ չէքիյօր, մէմլէքէթ նէյէ
կիրիֆթար օլույօր, ումուր էտինմէտիլէր: Պիլ
աքս տահա զիյատէ մէմնուն օլուպ պու հալէ
թազվիլէթ վերտիլէր: Տէֆալարճա հափտըզ-
լարը մուհնէտէլէրտէ տիրլիւ տիրլիւ իմթի-
յազլարը դապուլ էթտիրի իքէն՝ պու պապտէ
պիր թէշէպպիւտտէ պիլէ պուլընմաալըլար:
Պու սիյասէթի՝ զէմանըմըզտա Ալմանիա տահա
ալանի վէ վազըն սուրէթտէ թազիպ էյլէմիշ
տիր: Հաթթա Ապտիւլ Համիտ կիպի էն զիյա-
տէ սու ի իտարէ սահիպի պիր սուլթանա
մուսվէնէթ էտիպ մէմլէքէթի թախրիպ էթ-
տիրէրէք անտէն իսթիֆատէ էյլէմիշ տիր:

Էյէր պու իմթիյազլար օլուսա իտի, էյէր
Էվրօփալըլար տախի ալի մահքէմլէրին ա-
տալէթսիլլիլին տիւլար օլուպ, ալի մէմուր-
լարըն ճէհալէթ վէ իրթիքեապընա գուրպան
կիթսլէր իտի, էյէր ծնլար տախի վէրտիլինի
ալամազ, հազգընը իհազ էտէմէզ օլսալար
իտի, էլպէթթէ Օսմանլը ատիյէսի պու հալ-
տէ երլլէրճէ սէնէ գալամազ իտի: Էյէր պիր
Ֆիրէնիլին մալի սրըգաթ օլունտուզտա՝ պիր
Օսմանլը կիպի նաֆիլէ հիւքիւմէթ գափուլա-
րընա գօշտա իտի, եախօտ պիր Ֆիրէնիլ էօլ-
տիւրիւտիւքտէ հէման հիւքիւմէթ պիրպիրի-
նէ կէչէրէք գաթիլի տէրհալ պուլուպ սաաճազ
եէրտէ՝ պիր գաշը էօլաիւքտէ «վուդուսթը
ատիյէտէն տիր», վէ պէշ օն պինի գըրըլտըզ-
տա «Սու ի թէֆէհհիւմ օլմուշ տըր», տէյիպ
կէչսէ իտի, պու մէմլէքէթտէ չօգտան էյնի-
յէթ վէ ասայիշ հիւքմէթրմա օլուր իտի: Էյէր
օնլարըն մէքթուպլարը տա Օսմանլը փօսթա-
լարընա վէրիլիպ պիր թազըմ խաֆիլէլէ-

րին քէյֆինէ թապի օլսա, փօսթալար չօգտան
ինթիզամա կիրէր իտի: Անլէր տախի պիր ա-
տըմ եօլմուլուզ էթմէք իչին պին պիր պէ-
լալարա կիրիֆթար օլսալար վէ մուգատտէս
մէսքէնլէրի իքիտէ պիրտէ պասըլըպ թէրզիլ
օլունսալար վէ պիր քեաղըտ փարչասը իչին
հապս էտիլիպ մահվ էտիլսէ իտիլէր՝ Թիւրքիա-
տա տա հազիգի պիր փօլիս իտարէսի պաշլար
իտի: Էյէր երլտըզտան սուտուր էտէն ման-
թըզսըզ, վէխիմ վէ գանլը էմրլէր Ալաման
թէպաալարը իւզէրինէ տախի ճարի օլսա իտի,
վիլհէլմ հազրէթլէրի Ապտիւլ Համիտի՝ «Տօս-
թում» թէսմիյէ էտիպ ֆամիլիաալը իլէ անըն
սօֆրասընա օթուրմազ, անճազ անա ինսանիլէթ
վէ ատալէթնէ իտիլինի անլաթմազա չալըլըր
իտի: Էյէր 200 սէնէտէն պէրրու Կիրիտտէ
գան տէօքիւլիւր իքէն Իսկիլիլլէրէ տէ օ մուս-
մէլէտէն պինտէ պիրի օլսա իտի, սօն վազթ-
տա 5—10 Իսկիլիզ ասքէրի էօլտիւրիւտիլի
իչին թօփլարընը Կիրիտ իւզէրինէ՝ չէվրմէյէ
հաճէթ գալմազ վէ Կիրիտ էլտէն կիթմէզ իտի:
Էյէր զալալը Անատուրքունն իսլամ քէօյիլլէ-
րինին պօշնունա գօնուլան քիւլֆէթ, վէրկի,
ասքէրլիք, սու ի իտարէ, մէմուրլարըն,
զապթիլլէրին, միւտիլլէրին, գալմազամլա-
րըն, ֆաիդհիլլէրին, տիւքեհանճըլարըն թէտը-
րուլաթ վէ սօյուճուլուզու էճնէպիլլէրէ թաթ-
պըզ օլունսա վէ թիֆանը հալլէրի իչին հիչ
պիր մուսվէնէթ օլմազսա իտի, Անատուր
պու հալէ տիւլմէզ, պէօյլէ չուլ վէ քիւլ ի-
չինտէ գալմազ իտի, պիր չարէ տիւլիւնիւրլէն,
իսթէր իսթէմէզ պիր իսլանաթ հափարլար
իտի: Էյէր Բուլմէլիտէ տէվամ էտէն չուրիշ
վէ ինթիզամսըզլըզտան օնլար աա փէրիչան
օլսա իտի, Բուլմէլիտէ չօգտան պիր գուվլէթլի,
ատիլ, պիթարաֆ, հիւքիւմէթ թէշէքթիւլ
էյլէր վէ պու կիւն պու տէնչէթլի գանլար
տէօքիւլմէզ, Բուլմէլի տէ փարչա փարչա օ-
լուպ ասուլարա վէրլմէզ իտի: Էլհասըլ կէ-
րէք Բիւրտ, կէրէք Էրմէնի զիւրրա վէ ֆու-
գարասը՝ պիր թազըմ տէրէպէյլէրին վէ միւ-
թէզալիպէնին քէյֆինէ թապի օլտուդու: վէ
հայվան կիպի իսթիմալ օլունտուզու կիպի Ֆի-
րէնիլլէր տէ ալի միւսիպէթէ տիւլար էտիլսէ,
օնլարըն տա էմվալը եաղմա էտիլսէ, գըզլարը
գաշըրըլսա, սիւրիւլլէրի աշըրըլսա, սիւրիւ-
սիւրիւ տէյիլ պիր տանէսի գաթլ էտիլսէ, պու
կիւն Շարգի Անատուր մէսէլէսի մէվճուտ օլ-
մազ, Էվրօփա գօնթրօլու տիլլէրէ տէսթան

օլմազ վէ Էվրօփա՝ չըմէնաւորֆէր իմթիյազը փէրտէսի ալթընտա մէմէքէթի տարիէլէրէ թագսիմ էթմէզլէր իտի :

Գալիթիլիաիսօնըս հիւսիսեքի՝ փենալլըզ վիստի իսարե իջիւն սերպէսք պրագրայ մեւ- շիքիքին մեւսփիլի վի հայաքընա քեալլուզ հսեն մեւսիլսէ իսթիգլալիյիքիքին քահիս հսեն պիւր ուսուլ օլնուշ Տըր : Գալիթիլիաիսօն- ւարըն էն միւտհիշ մազարըաթը Օսմանլը Բրիտթիանլարընա օլմուշ տըր : Էսքի ըէփիմ Էվրօփա Բրիտթիանլարընա թէպասպուս էտիպ անլէրի թալթիֆ վէ կէօզ պէպէյի կիպի հըֆօզ էյլէմիշ վէ պիւթիւն թէպասուպ վէ զազապը- նը եէրլի Բրիտթիանլարա թէվճիւն էյլէմիշ իտի : Էվրօփալըլար պու մէմէքէթտէ Բրիտ- թիանլարըն քէնտիլէրէ ըազիպ օլուպ ըահաթ գազանճլարընա մանի օլաճագ իտիքլէրէնի անլայըպ պու հալլէրտէն մէմուռն գալտըլար : Վէ տէյէպիլիթիմ քի պու մէսլէյէ թագվիլթ վէրտիլէր : Ալմանիա Անատուլուտա Էրմէնի պուլունմասընը արզու էթմէզ, Բուսիա պաշ վէքլի Լապանօֆ «Պիզ Էրմէնիսթանը իսթէ- ըիզ, ամմա Էրմէնիսթի իսթէրիզ» տէմիշ իտի : Պու հալլին նէթիճէսի օլարագ Բրիտթիանլար պիւր թարաֆտան Համիտին տարպէլէրի ալ- թընտա չապալար իքէն տիկէր թարաֆտան Ֆիրէնկլին թահգիրաթ վէ հիճվինէ հէտէֆ օլ- տու : Պիզ եանար իքէն Էվրօփալը ալթէլիմիզ- տէն սիկարասընը եագտը : Պիզ աղլար իքէն անլէրտէն նիլէլէրի թէպէսսիւմ էյլէտիլէր : Պիզիմ պանքէրիմիզ պագգալ, պագգալըմը տիլէնճի օլտու, անլէրին տիլէնճիսի պանքէր օլտու :

Օն պիլլէրիմիզ պի կիւնան օլարագ հապսիա- նէլէրտէ չիւրլիւր իքէն, պիւր էճնէպինին 24 սաաթ հօլունտան սէհվէն ալը գօնուլտուղու իլլին թարգիլէ վէ թագմինաթ վէրիլտի : Ահ, պու նէ՝ միւշքիլ հալ իտի : Անլէրտէն չօզլարը հասպէլ պէշէր մէրհամէթ վէ ինսանիյէթ սա- հիպի օլուպ պիզի գանատլարը ալթընտա հըֆօզ էտէպիլտիլի իլլին հայաթըմըլը տա թնլարա պօրճու օլտուզ վէ պիզտէն պիւրի չայտն նան- քէօրլիւք իմարէսի կէօսթէրտի իսէ պու շէյ ճիւմէմիլլին եիւղիւնէ վուրուլտու : Ֆրանսըզ, ինկիլիզ տէյիլ, հաթթա պիւր Ֆիլէմէնկ, պիւր Փօրթուկիզ թէրճիւմանլըղընը էլտէ էթմէք ի- չիւն 200—300—400 լիւրալար սայտըզ էլիմիզէ կէչմէտի : Պիւր թարաֆտան գուլմ, պիւր թա- րաֆտան էտնա պագըլմագ, պիւր թարաֆտան

գօրգուպ տիթրէր իքէն տիկէր թարաֆտան էճնէպիլէ թապասպուս էթմէք տէրտինէ տիւշ- տիւք : Ֆիրէնկ կէլիպ էքմէյիմիզի ալըր իքէն, պիզիմ աղլըմըզ էրիպ պիզ տէ գօշուպ ալմագ իսթէտիք, իսթիպտատ գօլլարըմըզ պաղլա- տը, էճնէպիլի իւզէրիմիզէ սալտըրտը : Պունա հիշ տայանամատըգ :

Էճնէպիլէր արասընտա ըահիմ, շէֆիզ, քէն- տի հիսապընա ինսանիյէթիէրվէր, նէճիպ քիմ- սէլէր չօզ օլտուլար, անլէր իլլին իլլէպէտ մին- նէթթտար իզ : Ֆագաթ շու միւմթալ մէվգի- լէրինի սու ի իսթիմալ էտիպ գապահաթը պի- ղէ աթֆ էտէնլէր, պիզիմ շու «զէլալէթիմիզ- տէն» տօլայը մաթպուլաթլէ պիզի ֆասլ վէ թահգիր էտէնլէր տէ օլտուլար : Աճալիպ տէյիլ տիւր քի եըտըզըն իքրամ վէ իլթիֆաթլարը իլլինտէ դարգ օլմուշ պիւր Ամէրիպ սէֆրի, «Ապսիլ Համիսին հեք պիւր հեկիլի իլլիլիֆ իւր» (His every impulse is good) տէյու ըափօրլար հօլլատը : Էօմրիւնիւ պու մէմէքէթտէ կէչիւր- միշ էճնէպիլէր թանըրմ քի պիւթիւն մու- հապպէթ վէ մէտն ու սէնալարընը թիւրք- լէրէ հասը էթմիշ օլուպ, Բրիտթիանլար- տան ատէթա նէֆրէթ էյլէրլէր, զիրա էն չօզ իլթիֆաթ վէ իսթիւրահաթը թնլար- տան կէօրմիւշ տիլլէր :

Էմիլիզ քի հիւքիւմէթ ի հազըրէ պու հալլին ֆարղընա վարմըշտըր : Անլէր պի- հազգին կէճէ կիւնտիւզ պու գալիթիլա- սիօնլար մէսէլէսինի տիւշիւնիլօրլար : Իւ- միտ էտէրիզ քի կէնճ թիւրքլէր հէր հանկը պիւր Օսմանլը ունսուրըն պու էճնէպիլ աֆէթինէ գարըն միւճահատէյէ միւզթէտիւր օլտուղունու կէօրիւրլէր իսէ, թնլարըն ալագլարըն պաղլա- մագ տէյիլ, անլէրէ մուսվէնէթ էտէճէքլէր տիւր :

Ա. Ս. ՆԱԳԻԱՇԵԱՆ

ԱՀՎԱԼ Ե ՀԱՋՐԵՒ

Փարթիգիսանհիսին քագրիլի.— Կէչէն հաթթա Հայ Գաթօլիքլէրին վէ Հայ կուսակցութիւնա- րըն ներպայացուցիլէրինին տէ թալէպիլլէ ֆաթ- ըիզիւնէ թարաֆընտան Ատլիյէ վէ Մէ- ղահիպ նազարէթինէ պիւր թագրիւր թագտիմ էտիլիպ, անտէ՝ Հայ մէպուսլարըն ատէտինին Էրմէնի միլլէթինին նուֆուսը նիսպէթինտէ օլմասը, վէ անլէրին աօղրուտան Էրմէնի միլ- լէթի թարաֆընտան ինթիլապ օլունմասը

Թալէպ էտիլմիշ խոր: Պունա ճէվապէն Ատլիյէ վէ Մէզահիպ նազարէթի, պու թալէպէրին Գանունը Էսասիյէ մուվաֆըզ օլմասըղընը վէ հիւքիւմէթին պէօյլէ եէնի գանունլար վազընա սէլահիյէթտար օլմասըղընը պէյանտան սօնրա, պու մաթլուպարըն ֆաթրիգիւանէնին սաիրէ ի սէլահիյէթինտէն խարիճ օչտուղունը խապէր վէրմիշ վէ պունտան պէօյլէ պու նէվ թազրիր-լէրէ նազարէթին ճէվապ վէրմէյէճէյինի իլավէ վէ մէզքիւր թազրիրի ֆաթրիգիւանէյէ խատէ էյլէմիշ տիր: ֆաթրիգիւանէնին պու թազրիրի թանին թարաֆընտան տա շէտիտ մուախէզէյէ մարուզ օլմուշ տըր: Պիզճէ ֆաթրիգիւանէնին պու մաթլուպարըն նապէմէվսիմ օլմաղլա, պի-հուտէ եէրտէ քէնտի քէնտիսինի մուախէզէյէ մարուզ գըլմըշ տըր: ֆարլամէնթօւա էրմէնի միլլէթինտէն քէնտի նուֆուսը, նիսպէթինտէ մէպուս պուլունտուրուվմասը մուհիգ պիր թա-լէպ տիր, լաքին պու թալէպի տիկէրինէ րապթ էթմէք վէ էրմէնիլէրէ մախսուս պիր ինթիխապ ուսուլընըն իթթիխապընը տա իսթէմէք զան-նըմըզճա իլք մաթլէպին տախի գուվլէթ վէ էնէմիլյէթինի թէնզիլ էյլէմիշ տիր: իտուսուսա հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէնին Շարգի Անատուլու մէսէլէսի իլէ ուղրաշտըղը պիր սըրատա պու նէվ պիր թէքլիֆին՝ հիւքիւմէթին ֆիքրի իւ-ղէրինէ խօշ պիր թէէսիր պրազմայաճաղը պէ-տիհի տիր:

Թէսրխաթը իսլամիյէ մեքթապի.— Մր. Պրայս՝ իսլամիյէթ ալէմի իլէ Բրիսթիյանլըզ ալէմինի պիր պիրինէ հազընլաշտըրմագ վէ սնլէրի պիրպիրինէ էյիճէ թանըթմագ իչիւն՝ պիր «Թէտրիսաթը իսլամիյէ» մէքթէպի թէ-սիս էտիլմէսինի ախիրէն ինկիլթէրրա հիւքիւ-մէթինէ թէքլիֆ էյլէմիշ տիր:— Իզսալ զա-ղէթասը սէր մուհարրիրի ճէվտէթ պէյ պու մազսէտի թապտիր էտէրէք շէօյլէ հազընթ: «Հազիգաթէն ալէմ ի իսլամ, հէմ տէ ալէմ ի Բրիսթիյանիյէթ իչիւն պու նէվ մէքթէպլէր թէսիսինէ ինթիյաճը աճիլ վար տըր: Մաթթ-թէէսսիւֆ իտտիա էտէպիլիրիգ քի, ալէմ ի իսլամիյէթին Բրիսթիյանլըզ պիլմէթի գատար, ալէմ ի Բրիսթիյանիյէթ Միւսլիմանլըզ պիլ-մէյօր: Եալընըզ պիլմէյօր տա տէյիլ, հանլըշ պիլիյօր: Պու հանլըշ պիլիլինին նէթիճէսի օլա-րագ իսլամլար իլէ Բրիսթիյանլարըն արասը ալըլտըզճա ալըլթօր: Բրիսթիյանլըզ՝ Միւսլի-

մանլըզա լայըզ օլմասըղը պիր թագըմ մու-մէլաթը րէվա կէօրիյօր: Պունտան ինճինէն Միւսլիմանլար, պիլզ զարուրէ Բրիսթիյանլար-տան սօղուսուզճա սօղույօրլար:» Ահմէտ ճէվ-տէթ պէյ, Աֆրիգատա իսլամիյէթին թէվլէսսիւ էթմէսի իւղէրինէ Բրիսթիյան ալէմինտէ կէօ-րիւլէն թէլաշ վէ սիյասի մէնֆաաթլարըն օյ-նասըղը րօլտան պահա էթտիքտէն սօնրա շէօյլէ տէյօր: «Իշթէ շու պալատէքի սաթըրլար տա կէօսթէրիք քի, Աֆրիգատա Բրիսթիյանլըզըն Միւսլիմանլըզա մանի օլմասը թալէպ օլունու-յօր վէ պու թալէպ մէնաֆի ի սիյասիյէյէ պի-նա էտիլիյօր: Մէյտանտա պու կիպի էվրագը րէսմիյէ վէ վէգայի վար իքէն, էվրօփալըլա-րըն իթթիհատը իսլամ ֆիքրինի մուախէզէ էթմէլէրի զարիպ տիր, տէյիլ մի... Հալպու-քի պիլզտէ վիւճուտընը իսթէմէտիքլէրի իթ-թիհատը իսլամ ֆիքրինէ պէտէլ, քէնտիլէ-րի «Իթթիհատը Նասարա» ֆիքրինի թէրվիճ էտիյօրլար վէ պունուն իչիւն վէսաթի ի րէս-միյէյէ տախի միւրաճէաթտան կէրի տուրմա-յօրլար:» Սահիպ ի մէգալէ իսլամիյէթին թա-րիխինէ պիր աթֆը նիկեհա էտիպ իսլամլա-րըն տախիա էտեանը սէմալիյէ սահիպի օլան Բրիսթիյանլարա վէ ենհուտիլէրլէ միւլայէ-մէթ վէ շէֆգաթ իլէ մուամէլէ էթտիլինի վէ սնլէրի տինլէրինտէ թէմամէն սէրպէսթ պրագ-տըղընը իսպաթ էթմէյէ չալըշտըգտան սօնրա աալ մէսէլէյէ կէլիպ սէօզիւնիւ շու սիւրէթլէ տէվամ էտիյօր: «Մր. Պրայսըն Թէսրխաթը իսլամիյէ մէքթէպի թէսիսի հազընտաքի ֆիքրինի սէվապ կէօրմէք պիլզիմ իչիւն փէք թապլի տիր, Հազիգաթէն Միւսլիմանլըզ իլէ Բրիսթիյանլըզը թազրիպ էթմէք միւրատ է-տիլիյօր իսէ էվրօփա տարիւլֆինունլարընտա պու կիպի թէտրիսաթըն իլավէսի ֆախտէտէն խալի օլմազ սանըրըզ, Մր. Պրայսըն թէքլի-ֆինէ ճէվապ վէրէնլէրալէն պիր զաթ՝ հալընըզ Գահիրէ վէ Հիհտիսթանտա տէյիլ, իսթան-պօլտա, Շամտա, Սըմըրգանտա պիլէ պէօյլէ մէքթէպլէր ալըլմասընա լիւզիւմ կէօսթէրի-յօր: Իշթէ պու զաթըն ֆիքրի պիլզէ փէք միւլայմ կէլտիյի իչիւն տէյէճէյիլ քի, իսթան-պօլ տարիւլֆինունլարտա, ալէլուսումն եէրլի վէ էճնէպի Բրիսթիյանլարա շամիլ օլմագ իւզրէ, Ֆրանսըղճա լիսան իլէ Թէտրիսաթը իսլամիյէ քիւրսիւլէրի գուրուսա քիւլլի ֆախտէսի օլուր զաննընտալըզ: Պունուն կիւճիւլի օ տէրսլէրի օգուտաճա մուալլիմին ի իսլամիյէնին Ֆրան-

սըղճա պիլմէմէլերինտէ տիր:» Պունտան սօնրա ձէվտէթ պէյ, Քրիստոյանըղըն օլտուղու կի- պի իսլամիյէթին տախի մէտէնիյէթէ իյֆա է- տէճէյի իսուսուսի խըղմէթլէրի պուլունտուղու- նու սէօյլէյէրէք շու սիւրէթլէ խաթմ քէլամ էտիյօր: «Էվրօփա մէտէնիյէթի շիմտիքի թէ- րագգիյաթը տօղուրմուշ իսէ, Շարք մէտէնիյէ- թի տախի քէնտիսէ մախսուս պաշգա պէտա- յի թէճէլլի էթտիրէպիլիր: Պունլարըն պիր պիրինէ իլիշմէլէրի, պիր պիրինի թախրիպ էթ- մէլէրի, մանայը խըղմէթէ, իսթիրահաթը ամ- մէյէ վէ սուլը ումուլիյէ մուղայիր սըր:»

Սիւրիասա Ֆրանսա վի Ինկիլթերա. — Պուն- տան պիր գաշ այ էվլէլ Ֆրանսա քէյիս ի ճիւմուրը Մ. Փուէնգարէ՝ զայէթ սարիհ պիր սիւրէթտէ, Ֆրանսանըն Սիւրիասա մուհիմի իղթիսատի մէնաֆիի պուլունտուղունու վէ անլէրի հիմայէ վէ թագվիյէ էթմէյէ ազմ էթ- միշ օլտուղունու պէյան էթմիշ իտի: Պու պէ- յանաթ՝ ախիրէն Սիւրիասա չըմէնտիֆէր իմ- թիյաղաթը էլսէ էթմէք իչիւն Ֆրանսըղարըն կէօսթէրտիյի ֆաալիյէթ իլէ թէյիտ օլունույօր: Շու պիր վաղըա տըր քի, Ֆրանսա եալլըղ մուհիմի մէնաֆիէ մալիք օլմագ տէյիլ, չիմ- տիյէ գատար Սիւրիանըն իղթիսատի մէնա- ֆիինի քէշֆ էտիպ անտէն իսթիֆատէ էթ- միշ օլան եէկեանէ Էվրօփա տէվլէ- թի տիր: Հիճագ խաթթը իսթիսնա էտի- լէրէք Սիւրիանըն պիլճիւմլէ խաթթլա- րը թէմամէն Ֆրանսըղարըն էլինտէ օլտուղ- տան մատա, Պէյրուլըն Լիման վէ Բըխթըմ գումփանիասը, վէ քէզա Կազ գումփանիասը Ֆրանսըղ տըրլար: Հաթթա, Ինկիլթլէրին մէնաֆիի իղթիսատիյէսինն եէկեանէ պագի- յէսի օլան Պէյրուլ Սու Գումփանիասը պիլէ, ախիրէն Ֆրանսըղարըն էլինէ կէշմիշ տիր: Թալիմ ու թէրպիյէ վատիսինտէ տախի Ֆրան- սըղար էօնտէն կիթմէքտէ տիրլէր: Սիւրիա- նըն էն պէլլի մէրքէզի օլան Պէյրուլթա, Ամէ- րիգալը միլիօնէրլէրին սէխավէթլի հիմայէ- սինէ վէ միւտիրինն հայրէթէնկիզ ֆաալիյէ- թինէ րաղմէն Ամէրիգան Գօլէճի՝ Ժիզվիթ Ֆրէրլէր թարաֆընտան իտարէ օլունուպ Ֆը- րանսա հիւքիւմէթինտէն հէր սէնէ մուայէն միգտարտա թախսիսաթ ալան Ֆրանսըղ Տա- րիլֆիւնունըն քէզապէթինէ տայանամալըպ կէրիտէ գալմագտա տըր: Պու Տարիլֆիւնուն,

պու սէնէ Հուգուդ վէ Միւհէնտիսիք չիւպէսի տախի քիւչատ էտէրէք Ամէրիգան Գօլէճինտէն չօգ իլէրիյէ կէշմիշ տիր: Պու կիւն Ֆրանսանըն Սիւրիասա 7 չըմէնտըֆէր խաթթլարը վար տըր քի եէօքիւն թուու 806 քիլօմէթրօ օլուպ պունլարտան էն ուղունու 331 քիլօմէթրօ տըր: Ախիրէն Ալման Տէօյ Պանդ վէ Օսմանլը պան- գասը արասընտա ճէրէյան էտէն միւղաքէ- րաթ նէթիճէսինտէ, Ֆրաթ նէհրի իւղէրին- տէ Պիրէճիքտէն 100 քիլօմէթրօ ճէնուպ- տա պուլունան Հալէպ-Մէսքին խաթթը իմ- թիյաղը տախի Ֆրանսայա թէրք օլունմուշ տըր: Գալիյէն գանն օլունույօր քի, Բայաք-Բիտ խաթթը տախի սօն Օսմանլը-Ֆրանսըղ միւղա- քէրաթը նէթիճէսինտէ Ֆրանսըղարա թէրք օլունմուշ տըր: Շիմտի Ֆրանսըղար Օսմանլը հիւքիւմէթինն էլինտէ պուլունան Հիճագ խաթ- թընըն Գայֆա-Տէրա չիւպէսինի տախի ալ- մագա չալըչըյօրլար, զիրա մէղքիւր խաթթ Ֆրանսըղարըն Պէյրուլթ, Շամ, Մզերիպ խաթ- թընըն միւնագէլաթընա գարար վէրտիքտէն մատա Պէյրուլթ Բըխթըմ վէ Լիման Գումփա- նիասըն պիլէ ազ չօգ գարարտիտէ էտիյօր: Տէրտէսթի ի ինչա պուլունան Աֆուլէ-Երու- սաղէմ խաթթընա կէլինտիքտէ, պունուն տա- խի Թիւրքլէր էլինտէ գալմասընա պիր մագուլ սէպէպ օլմատըղընտան Ֆրանսըղար էլինէ կէշ- մէյէ մահքիւմ տիր: Ֆրանսըղ Գումփանիալա- րը՝ իմթիյաղարը ալընան խաթթլարը տէր հալ ինչա էթմէք իչիւն փէք պէօլիւք պիր ֆաալի- յէթ կէօսթէրմէքտէ տիրլէր:

Ֆրանսանըն Սիւրիասա օլան իղթիսատի ֆաալիյէթի իլէ մէգասիա ի սիյասիյէսինն եէկտիկէրինէ օլան մէրպուլթիյէթինն տէրէճէ- սինի շիմտիտէն թային էթմէք պէլքի նապէ- մէվսիմ օլուր: Ֆրանսանըն Մարօքտա օլան միւսթէմլէքէ թէշէպպիւսաթը հէնուզ նաթէ- մամ օլտուղու հալտէ, քէնտի քէնտինի շու գէմանտա Սիւրիասա պիր միւսթէմլէքէ թէ- չէպպիւսիննէ աթամագ: Ալէլ ումում Սիւրիա- նըն Իսլամլարը Ֆրանսայա թէվէճիւքիար օլմատըղարընտան պիր իսեան վէ քէզա իս- կէնտէրունա գատար կէլմիշ օլան Ալման րա- գիպիյէ պիր թէմաս ինթիմալընա գարչը, Ֆը- րանսա Սիւրիասա էփէյի պիր ասքէրի գուվ- վէթ սապլամագա մէնպուր օլաճագ տըր քի, քէնտիսի իչիւն պիր մէնպա ը գաաֆ օլաճագ տըր: Լաքին Ինկիլթլէրա իչիւն հալ պու մէրքէզտէ տէյիլ տիր: Ինկիլթլէրա՝ պիւթիւն Սիւրիա

սէքէնէսինին թէվէճճիւհինիւ գազանմըն ուտուգտան մատա, Մըսը վէ Սինէտէ եէրլէշմիլ վէ Գըսըրըզ, Մալթա վէ Իսկէնտէրիյէյէ մալիք ուարագ պաճըն հաքիմ պիր մէվզիտէ պուլունմագտա տըր: Պիր Ինկիլիզ իշղալը եախօտ հիմայէսի՝ Սիւրիանըն թէրագզի վէ մամուրիյէթինէ Ֆէվզէլատէ հարաւըմ էտէճէք վէ Մըսըրտա ուտուղու կիպի պուրտա տախի իգթիսաաէն իւք միւսթէֆիտ ուանլար Ֆրանսըզլար ուսաազլար տըր: Ախրէն Սիւրիատա պուլուննան Ինկիլիզէր աթալէթլէրինի պիր թարաֆա աթարագ սէնտիգալար թէշքէլ էթմէյէ վէ Սիւրիատա իգթիսատի թէշպպիւսաթտա պուլունմագա պիր արզու վէ մէրամ կէօսթէրմիլ տիրլէր: Շիմալի Լիպանանտա սու վէ իսգա ամէլիյաթը Սըր Ճօն Ճէքսըն Դուսիանիա սը թարաֆընտան տէրէօհտէ էտիլմիշ ուտուղու կիպի, մէշուր պիր Ինկիլիզ սէնտիգալար տախի, Փալէսթինտէ կազհաղը թէհարրիսի իմթիյազընը ալմագտա տըր: Սիւրիատա Ֆրանսըզլարընքի կիպի Ինկիլիզէր իշղան տախի մէնաֆի ի իգթիսատիյէ վիւճուտա կէթիւրմէք իշղան պուսլար իւք խաթվէլէր սալըլապիլիր:

(Նիյ) Իսք)

Քեամիլ փաշանըն հայաք ը պիյասիյէսի.—
Ինկիլթէրրա իշղան, Թիւրքիանըն «Պէօյիւք Իսթիյար»ընըն վէֆաթը խապէրի, հէմ սիյասի վէ հէմ հիսսի էհէմմիյէթի հալզ տիր: Քեամիլ փաշա՝ Ինկիլթէրրայա վէ Ինկիլիզէրէ մէնսուպ ուան հէր շէյէ տօղըու քէնտի մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհինտէն հիշ պիր վագթ ֆէրաղէթ էթմէմիշ տիր: Միւլարիլէյհ՝ Վիգթօրիա Գրալիչանըն միւսաֆիրի վէ տօսթու ումուշ տըր: Խաթանպօլտա պէյն էլ միլէլ սիյասէթլէրին չարփըշտըղը սըրալարտա օ տախիմա Ինկիլթէրրա մէնաֆիինի թէրճիհ էթմիշ վէ քէնտիսի իլէ մուամէլէ էթմիշ ուան հէր պիր Ինկիլիզին էմիյէթ վէ իթիմատընը ճէլպ էթմիշ տիր: Տիկէր թարաֆտան քէնտիսի տախի հայաթ ը սիյասիյէսիին պաղը պուհրանլը ղէմանլարընտա Ինկիլթէրրատան էօյլէ խըզմէթլէր կէօրմիւշ տիր քի անսըղ քէնտիին սիյասի հայաթը չօղ սէնէլէր էվլէլ խթմամա էրմիշ ուսաադ իտի: Իսմաիլ Քեամիլ, Գըպըրսըն Լաքնագա չէհրլնտէ պիր էմլաք սահիպնին օղլու իտի: Փէտէրի պիր Արնաւուտ,

հէմ Քրիսթիյան իտի: Լաքին Քեամիլ՝ տին ի իսլամը գապուլ էյլէտի: Ինկիլիզէրլէ չախսի տօսթուգ րապըթալարընը Գըրըմ մուհարէպէսի էանասընտա թէշքիլ էթտի քի, օղէման քէնտիսի Ասիա ի Սուղրատա պիր վիլայէթ մէմուրը իտի: Քեամիլ՝ Ինկիլթէրրա էտէպիլյաթ, գապանիյն վէ միւլէսաթընը թէտգիգ վէ միւլթալէա էթմիշ, վէ Ինկիլիզ լիսանընը թէմամէն էլտէ էթմիշ ուտուգտան մատա, Ինկիլիզ ուսուլը հիւքիւմէթինին մէպտէլէրինէ տախի փէք էյի վագթ իտի: Ապտիւլ Համիտին սատրագամը հալընտա Քեամիլ փաշա՝ Սուլթանըն Պէրլին վէ Գըպըրս մուհէտաթընըն էրմէնի իսլահաթընա տաիր ուան ահքեամընը իճրա էթմէմէսինէ մուխալիֆէթ էթմիշ տիր: Պու մէսէլէտէ քէնտիին թութմուշ ուտուղու մէվզի՝ նիհայէթ սուգուլթունա սէպէպ ուտու: Ինկիլթէրրա տօսթու ուան Քեամիլ փաշանըն սուգուլթըլա, Խաթանպօլտա Ալման նուֆուղու արթմագա պաշլատը: 1907, Յուսիտէ Այտըն վալիսի իքէն Ապտիւլ Համիտին էմրիլէ թէվզիֆ էալիպ պիր խուսուսի վափօրա կէօթիւրիւլէճէյինի վէ հօլտա թէլէֆ էտիլէճէյինի խապէր ալընճա Քեամիլ փաշա՝ Իզմիր Ինկիլիզ Գօնսօլոսխանէսինէ իլթիճա էթտի: Գօնսօլոս՝ Քեամիլ փաշանըն Ինկիլիզ հիւքիւմէթի թարաֆընտան հիմայէ ուլունուպ ուլունմայաճաղընա տաիր, Ինկիլթէրրա խարիճիյէ նէզարէթիտէն թալիմաթ խաթէտի: Խարիճիյէ նագըրը պու նագիք մէսէլէյի Գրալ էտուրըտըն հուղուրունա գօյտու, վէ նիհայէթ գօնսօլոսա՝ Քեամիլ փաշանըն հիմայէ ուլունմասը իշղան թալիմաթ վէրիլտի: Պունուն իւղէրինէ Քեամիլ փաշա, պիր Ինկիլիզ ֆամիլեասընա ախտ ուան իսթիմաթ իլէ պիր Ալման վափօրընա րաքիպ ուարագ Խաթանպօլա կիթտի, վէ Սուլթան իլէ պիր միւլազաթ էթտիքտէն սօնրա, րահաթճա օրտա եաշամաղտ միւսաատէ ալտը: 1908 Յունիստէ Գանունըն էսասինին իլան էտիլմէսի իշղան Սելանիք Իթթիհատ Թէրազըր դօմիթէսինտէն Ապտիւլ Համիտէ պիր իլթիմաթօմ կէլմէսի իւղէրինէ, Համիտ պիր չուրա ի տէվլէթ ազտ էտիպ անա Քեամիլ փաշայը տախի տալէթ էթտի: Քեամիլ փաշա պու մէճլիստէ Գանունըն էսասինին իլան էտիլմէսի լիւզիւմինի թէշքիտ էյլէտի: 1908 Օգոստոս 6տա մէվզի սատարէթէ տալէթ ուլունտու: Պունտան պիր այսօնրա Գըրալ էտուարտ Սուլթանա հազտըղը

պիր մէքթուպունտա՝ Բեամիլ փաշա հաղագըն-
տա շու մէտհիյէտէ պուլունմուշ խոխ: «Պէոյ-
լեսի միզգրէսիր պիր սասրագանըն սրասիրէրի
իսարեսի ալընեսա, Չարը հաշմէրփեհնահիլէրինին
իւնիէրաթօղուղունուն ռահաթ վե մետուս պիր
միւսրագպէիէ նաիլ օլանաղընը իւմիս երմէյի
գալի սեպէպիւր փար Տրու:» Ալթը այ՝ փէք միւշ-
քիւ վէ պուհրանը պիր զէմանտա, սատրա-
ղամըզ վազիֆէսինի պէօյիւք պիր պասիրէթ
վէ իթիտալ իլէ իյֆա էթտիքտէն սօնրա իթ-
թիհաա ֆըրգասը թարաֆընտան իսթիֆայա
մէճպուր էտիլտի: Իսթիֆասընտան պիր միւտ-
տէթ սօնրա Բեամիլ փաշա Սուէզ միւթէսար-
ըրֆըղընա թային օլունտու: Օ միւնասէպէթլէ
Հինտիսթանա սէյյահաթ էթմէքտէ օլան Գը-
րալ Ճօրճ իլէ Փօրթ Սաիտաէ միւլագաթ էտիպ
միւլարիլէյէ՝ Սուլթանըն կէօնտէրմիլ իտիյի
պիր մէքթուպու օգուտու: Սօն մուհարէպէ
փաթլատըղընտա թէքրար սասարէթէ կէչտի,
զիրա իսթանպօլտա, Թաւրքիայը Ինկիլթէր-
անըն դուրթարապիլէճէյինէ տաիր պիր իւ-
միտ պէսլէնմէքտէ իտի: Լաքին պու իւմիտ-
լէր պօշա չըգըպ էտիրնէ գալասընըն թէսլիմ
օլունմասընը գապուլ էտէճէյի սըրատա 1913
Յունվար 23 նիւմայիլի վէ Նազըմ փաշանըն
գաթը իւզէրինէ Բեամիլ փաշա իսթիֆայա
մէճպուր օլտու: Վաթանընա տօղրու օլան ֆէ-
տաքհարըղը պիւթիւն էվրօփանըն հայրէթինի
ճէլպ էթմիլ օլան պու պէօյիւք սիյասէթլի-
նաս, չիտի 85 սիննինտէ քէնտի էպէտի րա-
հաթընա կիրմիլ տիր:

(Տեյի Թեյիւրաֆտան իճմալէն)

«Տիւնի ալին իչին գաթը»... Պու հաղըն-
լարտա Բուսիտա պիր մուհաքէմէ իճրա էտիլ-
տի: Բիյէվտէ՝ Եհնուտիլէր տիրի ալին իչին
էնտրիւ Եուլլինսքի նամ պիր չօճուղուն ճէսէ-
տինտէն գանընը ալարագ անը գաթլ էթտի-
լէր տէյու իթթիհամ վէ պունտա զիմէտ-
լալ տիր տէյու Պէյլիս նամ պիր
Եհնուտի տէրտէսթ էտիլմիլ իտի: Պիր գաչ
այ սիւրէն պիր մուհաքէմէտէն սօնրա Պէյ-
լիս թէպրիյէ էտիլտի իսէ տէ տիրի ալին
իչին Եհնուտիլէրին չօճուգ գաթլ էթտիլէրի-
նի մահքէմէ թէքպիպ էթմէտի: Պու տալա-
նըն ասլը չէօյլէ թարիֆ օլունույօր: 1911տէ
Բիյէվտէ՝ Չէպէրհագ իսմինտէ պիր ֆամիլեա
պուլունուպ, օ էվին գարըսը Վէրա՝ փէք ախ-

լագսըզ պիրիսի իտի: Անըն պիրատէրի տէ
հէմ խըրսըզ, հէմ խըրսըզ եաթաղը օլուպ չօգ
կէչմէզտէն պու Չէպէրհագ խանէսի հէր նէվ
ֆէսատըն օճաղը օլտու: Եիրմի գատար չափըն-
լար պու խանէյի քէնտիլէրինէ մէքքէզ իթթիսագ
էտիպ հէր կէօնա ճինայէթ իլէ մէշղուլ օլուր-
լար իտի: Պու օճաղա կէլէնլէրին պիրինին 12
հաշընտա պիր օղլու օլուպ իսմի էնտրիւ
Եուլլինսքի իտի: Պու օղլան օ խանէտէ օլան
չէյլէրտէն խապէրտար իտի: Պիր կիւն Չէ-
պէրհագըն օղլու իլէ օյնար իքէն զալլա էթ-
տիլէրինտէ էնտրիւ: «Պէն տէ սիլին էվտէ
հափըլան չէյլէրի փօլիսէ սէօյլէրիմ», տէտի:
Պունտան պիր գաչ այ սօնրա պիր կիւն փօլիս
կէլիպ Չէպէրհագըն էվինի պասարագ թէք-
թիլ էտէր: Չէպէրհագ խանէսինտէքի չափ-
գընլար պէօլիւյիւ՝ պու թէհարրիյաթըն սէպէ-
պինի էնտրիւ Եուլլինսքի տիր գանն էտէրէք,
օնը էօլտիւրմէյէ գարար վէրիպ արալարընտան
իքիսինի պու իչէ թային էտէրլէր: Պունլար
1911 Մարտ 25 տէ չօճուղու թուլուպ պիր օ-
տատա օթուգ զըրգ Եէրինտէն տէլէրէք վէ գա-
նընը սիւնկէր իլէ ալարագ անը էօլտիւրիւրլէր:
Պիր գաչ կիւն սօնրա չօճուղու չէհրտէն տի-
լարը պիր մաղարայա կէօմէրլէր: Գաթիլլէր-
տէն պիրիսի քէնտի ֆիլիլէրինին իզինի զաիպ
էթմէք վէ նէթիճէսինտէ պիր իղթիչալ չը-
գարտա Եհնուտի էվի թալան էթմէք մագսէ-
տիլլէ էօլտիւրիլէն չօճուղուն վալիտէսինէ պիր
մէքթուպ հաղըպ «Չօճուղուն Եհնուտիլէր տի-
նի ալին իչին էօլտիւրիլէր», տէյու խապէր
վէրի: Մէսլէ պու չէքլի ալընճա անթիսիսիթիթ
(Եհնուտիլէրէ խասիմ օլան) հիսսիլէթլէր վէ
ղաղէթալար տա անը էլէ ալըպ իչի քէօրիւք-
լէրլէր վէ Պէյլիս նամ քիրէմիտ մաքինաճըսը
Եհնուտի տէրտէսթ էտիլլի: Հիւքիւմէթտէ
ազաւսալանլարա մուղայիր օլան ֆըրգա տաիսիէ-
հուտիլէրին թէէսիրինի գըրմագ իչին պունու
էյի պիր ֆուրսաթ առտ էտէրէք իչի օնլար
տա թէչվիպ էտէրլէր: Փօլիս տաիսիսինտէ մէ-
սէլէյի պիթարաֆանէ թէհարրի էթմէք իսթէ-
յէն մէմուրլար ալլ էտիլիպ Եէրլէրինէ Եհնու-
տիլէրի գապահաթը չըգարաճագ օլան մէմուր-
լար կէչիրիլի: Հաթթա Չար պիլէ տալանըն
Եհնուտիլէր ալէյիինէ գարարալմասընը արգու
էտէր: Պէյլիս իքի սէնէ մահպուս եաթաղը-
տան սօնրա էնճամ պու քէրրէ ուզուն սիւրէն
պիր մուհաքէմէ նէթիճէսինտէ կիւն պէլա
թէպրիյէ ի զիմիլ էտէր, Լաքին հիւքիւմէթ
Եհնուտիլէրի տէ թէպրիյէ էտիպ պու պիէսաս
իֆթիլայը օրթատան գալտըրմագ:

ԳՐԱԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՏՕՂՐՈՒ ՍԱԱԹ

ՓՐՕՖ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՏԱՂԼԵԱՆ, ԱՅՆԹԱՊ

2.

Կիւնիւն Էնիւր. — Պիր տարիէ էթրաֆըն-
տա եարբըա սէյրիտէն պիր օյունճու՝ տարիէյի
պիր տէֆա տէօնմիւշ օլտուղունու՝ սէյրիթմէյէ
պաշլատըղը նօգթայա պիր իշարէթ գօյուպ
եհնէ օլ իշարէթէ կէլմէսիյլէ պիրի: Օյունճու
սէյրիտիւ իքէն՝ օլ իշարէթ սէյրիտիւն ճի-
հէթէ տօղրու պիր գաշ արշըն հարէքէթ էթ-
տիրիլսէ, օյունճու թէքարէն իշարէթին եա-
նընա եէթիշտիյինտէ պիր տէֆատան պիր
գաշ արշըն զիյատէ եօլ գաթ էթմիշ օլուր, վէ
մէնդիլէ եէթիշտիյին վազթը տարիէյի պիր
տէֆա թէմամէն տէվր էթմէսիյին վազթըն-
տան պիր ազ զիյատէ օլուր:

Տիւնեանըղըն եէվմի տէվրինին իշարէթ
նօգթասը օլան կիւնէշ տալի գալմ տէյիլ տիր:
Տիւնեանըն տէօնտիւլիւ ճիհէթէ տօղրու, եանի
զարպտան շարգա, կիւնտէ ճիւղի պիր մըգ-
տար հարէքէթ էտէր: Պու ճիւղի մըգտար
եազընէն կիւնէշին զահիրի գուլթրունան իքի
միւլի գատար տըր: Պու սէպէպտէն, սէնէ
զարֆընտա կիւնէշ երլտըղարա նազարէն
զարպտան շարգա տարմա հարէքէթ էտէր, վէ
պիր սէնէտէ պիւթիւն սէմայը տէվր էտէր:
[Պու հարէքէթ զահիրի օլուպ, հազիգի հարէ-
քիթ զէմիւնին սէնէտէ պիր տէֆա շէմսին էթ-
րաֆընտա տէվր էթմէսի տիր:] Կիւնէշ պաթ-
տըգտան իքի սաաթ սօնրա թամմ պաշլմըղ
իւզէրինտէ տուրան պիր երլտըղա պազսազ,
2-3 հաֆթա սօնրա, եհնէ կիւնէշ պաթտըգտան
իքի սաաթ սօնրա, այնի երլտըղը զարպա
տօղրու կիթմիշ կէօրիւրիւզ: Պու՝ կիւնէշին
շարգա տօղրու հարէքէթինտէն տիր:

Իմտի կիւնէշէ նազարէն, տիւնեանըն պիր
տէֆա տէվրի, եանի պիր կիւն, երլտըղարա
նազարէն օլանտան պիր ազ ուզուն օլմար:
Հէմ տէ էօյլէ տիր: Շէմսէ նազարէն օլան կիւն
երլտըղա նազարէն օլանտան 4 տազիգէ ու-
ղուն տըր: Շէմսէ նազարէն օլան կիւն ատի
էօմրտէ գուլանըլան վազթ էօլիւսիւ տիր:
Երլտըղա նազարէն օլան իսէ իլմ ի հէյէթ հի-

սապլարընտա վէ րասատիւնէլէրտէ գուլլա-
նրոր:

Ղայէթ տօղրու վէ պէրգարար իշլէյէն պիր
սաաթըմըղ օլսա, վէ պիր գաշ հաֆթա հէր
կիւն կիւնէշին էօյլէն խաթթընա կէլտիյինի
կիւնէշ սաաթը եա պաշգա տազիգ ալաթ վա-
սըթասըյա իշարէթ էթսէք, կէօրէճէյիգ քի,
սաաթըմըղ իլէ կիւնէշ՝ պիր պիրինի թուլմա-
յօր: Պունու սէնէնին հէր կիւնիւնտէ սընասազ
պուլուրուզ քի սաաթըմըղ կիւնէշտէն կեան
կէրի գալըյօր, կեան իլէրու կէշիյօր: Պունուն
սէպէպի, կիւնէշին զարպտան շարգա օլան
եէվմի ճիւղի հարէքէթինին պէր գարար օլմա-
մասը տըր: Պու հալ էլի պօշ սաաթլար իշլան,
վէ սաաթը 5-10 տազիգէ կէրի օլմուշ իլէրու
օլմուշ ֆարգ էթմէյէն քիմսէլէր իշլան պիր
ուլմուր տէյիլ: Ամմա, տազիգլիք տէնիլէնի
թազտիր էտէն քիմսէլէր իշլան պիր կիւնիւլ-
տիր: Իմտի հիսապ իլէ, կիւնէշ հէր կիւն
շարգա տօղրու պէր գարար սուրէթտէ հարէ-
քէթ էթսէ իտի, հէր պիր կիւնիւ պօյու նէ օ-
լաճաղընը պուլուրուզ: Պու՝ սէնէնին շէմսէ
նազարէն թային էտիլէն 365 կիւնէրինին (քի
պօյլարը պիրազ ֆարգ էտէր) վասաթը տըր:
Պու վասաթ կիւն ալ մազպուլ կիւն օլուպ,
միւլթէմէտտին գալմարըն վազթ էօլիւսիւ տիր:

Պէօյլէճէ իւշ նէվ կիւն օլույօր: (1) Երլտըղ-
լարա նազարէն օլան կիւն քի պօյու հիշ շաշ-
մազ, վէ պիր սէնէտէ 366 $\frac{1}{4}$ պէօյլէսի կիւն
վար: Պու կիւնիւ իլմ ի հէյէթ իշլէրինտէ
գուլլանըլար: (2) Շէմսէ նազարէն օլան կիւն
քի կիւնէշին էօյլէն խաթթընա կէլմէսիյլէ թա-
յին էտիլիւր, ամմա, սէնէ զարֆընտա պուլու-
նան կիւնէրին պօյու միւսալի տէյիլ տիր վէ
պիր սէնէտէ 365 $\frac{1}{4}$ կիւն վար: (3) Վասաթ
կիւն քի իքինճի նէվին պիւթիւն սէնէ իշլան
վասաթը տըր:

Կիւնիւրին ֆարգ միւսիլի:

Սէնէնին՝ հէր պիր շէմսի կիւնիւնիւն վա-
սաթ կիւնտէն ֆարգընը չըգարըպ պիր ճէտ-
վէլ եափսազ պունա «Կիւնէրին ֆարգ ճէտ-
վէլի» թէմիյէ էտէպիլիւրիգ (Equation of time):
Աթիտէքի ճէտվէլ պէօյլէսի պիր ճէտվէլին
մուլթիսասարը տըր: Հէր պէշ կիւնտէ պիր իշլան
պիր ֆարգ վէրիւմիշ տիր վէ ատի մազսէտէ-
րէ էլ վէրիւր: Պու ճէտվէլ չօգ սէնէլէրին հի-
սապլարընը վասաթը օլուպ 40 սէնէ գատար
պիր միւստէթ իշլան տազիգ սաշլապիլիւր:

(s = սագիգէ u = սանիյէ)

Յունվ. 1	+	3	26
6	+	5	45
11	+	7	51
16	+	9	43
21	+	11	19
26	+	12	36

Մարտ 1	+	12	39
6	+	11	35
11	+	10	20
16	+	8	58
21	+	7	30
26	+	5	59

Մայիս 1	—	2	55
6	—	3	27
11	—	3	46
16	—	3	51
21	—	3	40
26	—	3	16

Յուլիս 1	+	3	26
6	+	4	21
11	+	5	8
16	+	5	44
21	+	6	8
26	+	6	18

Սեպտ. 1	+	0	9
6	—	1	28
11	—	3	10
16	—	4	55
21	—	6	41
26	—	8	25

Նոյ. 1	—	16	18
6	—	16	19
11	—	15	58
16	—	15	15
21	—	14	12
26	—	12	49

Փետ. 1	+	13	42
6	+	14	14
11	+	14	25
16	+	14	17
21	+	13	52
26	+	13	11

Ապրիլ 1	+	4	9
6	+	2	40
11	+	1	15
16	—	0	3
21	—	1	12
26	—	2	10

Յուն. 1	—	2	32
6	—	1	44
11	—	0	48
16	+	0	14
21	+	1	19
26	+	2	24

Օգոստ. 1	+	6	10
6	+	5	47
11	+	5	9
16	+	4	17
21	+	3	12
26	+	1	55

Հոկտ. 1	—	10	5
6	—	11	38
11	—	13	2
16	—	14	14
21	—	15	11
26	—	15	52

Դեկ. 1	—	11	7
6	—	9	9
11	—	6	57
16	—	4	35
21	—	2	7
26	+	0	23

Պու ճէտովէլին մանասընը վէ խթիմալընը պիր իքի էօրնէկ իլէ կէօսթէրէլիմ: Յունվար 1տէ + 3 տագիգէ վէ 26 սանիյէ գօնուլմուշ տըր: Պուլուն մանասը շու տըր քի օլ կիւնտէ կիւնէշ սաաթը թամմ 12 օլտուղունտա, եախօտ, կիւնէշ էօյլէն խաթթընա հէթիլտիյինտէ, տօղրու սաաթ 12յի 3 տագիգէ վէ 26 սանիյէ կէչէճէք: Փետրվար 11տէ պու ֆարգ 14 տագիգէ վէ 25 սանիյէ օլմուշ: Օնտան սանրա էնէրէք, Ապրիլ 15 տէ սըֆըր օլույօր, եանի, օլ կիւնտէ կիւնէշ սաաթըլա տօղրու սաաթ թամմ մութապաղաթ էտէրէր: Մայիս 16տա ֆարգ նագըղ օլուպ, մանասը շու տըր քի, կիւնէշ սաաթը 12 օլտուղունտա տօղրու սաաթ 12յէ 3 տագիգէ վէ 51 սանիյէ գալաճագ: Ճէտովէլի միւթալաա էտէրէք կէօ-

րիւրիւզ քի պիւթիւն սէնէ զարֆընտա ֆարգըն սըֆըր օլտուղու պէս տէօրթ կիւն վար: Նոյեմբեր իպթիտասընտա ֆարգ նագըղ օլուպ 16 տագիգէտէն զիյատէ տիր, վէ պու կիւնէրտէ կիւնէշ սաաթը 12 օլտուղունտա տօղրու սաաթ 12յէ 16 տագիգէտէն զիյատէ գալաճագ:

ՍԳԱՐԼԱԹԻՆԱ ԵԱՆԻ ԳՐԶԸԼ ԽԱՍԹԱԼԸԸ

ՏՕԳ. Ա. Կ. ՍԱՐԳԱՐԵԱՆ, ՊԵԼԷՃԻԲ

Իշպու խասթալըզ շու կիւնէրտէ Պիլէճիք վէ հէվալիսիտէ, Ատափագարընտա վէ Գօնիատա հիւքմֆէրմա օլտուղունտան, անըն հագընտա գարիյունը քիրամըմըզա թագտիմ էթմէք պաղը միւթալաաթ ֆաիտէտէն խալի օլմազ զանընտա իգ:

Իշպու խասթալըզ խասթանըն վիւճուտիտէ գըրմըզըլըզ մէյաանա կէթիրտիյինտէն, սգարլէթ (գըրմըզը) լուղէթիտէն սգարլաթիտա վէ էհալի արասընտա իսէ գըզըլճա, գըզըլ վէ նա ալ կէօմէք իսմէրի իլէ մարուֆ օլմուշ տըր:

Սգարլաթիտա շու իւշ նօթալարտան տիգաթաթա շայան տըր:

(1) Օ՝ զայր ի նիզամի պիր խասթալըզ օլուպ, թիֆօ վէ եա զաթիւրրէէ կիպի մահտուտ վէ մունթագամ պիր կիւն եա տէվրէսի հօգ տըր: Պաղըլարընտա 24 եա 48 սաաթ զարֆընտա խասթալը կէօթիւրտիլի կիպի, պաղըլարընտա 7—8 կիւնտէ խասթանըն եազանընը պրագըր: Պագը խասթալար այագտա վէ օյնար իքէն կէչիրտիլէրի կիպի նիշէլէրի 10—12—15 կիւն գատար տէվամ էտէրէր վէ չօգ տէֆա տախի անտէն ֆէնա պիր նէթիճէ հասըլ օլուր:

2. Պու խասթալըզ պիր չօգ պաչգա խասթալըզլար հուսուլէ կէթիւրէպիլտիյի իչիւն տախի տիգաթա շայան տըր: Փէք նատիր վուգու պուլմուշ տըր քի, օ սօնունտա ախէր պիր խասթալըզա եօլ աչմագտան գաիլ օլսուն: Գուլագ սանճըսը վէ ազընթըսը, իլթիմապը տախայա (miningitis) պրօնիթ վէ պրօնթօի-նօմի (իլթիհապը գասաաթը րէէ), Ջաթ իւր րէէ վէ զաթիւրճէնպ (գուրու վէ սուլու սաթլըճան տէտիլէրի) պէօպրէք խասթալըզը, պօյնտաքի պէյլէրին չիլիպ իլթիհապլանըպ թէգայիւն էթմէսի, ֆարէնճիթիս, լարինճիթիս, վէ խուսուսա էն տէհէթլիսի գուշփալաղը (սեֆթիթիս) վէ սաիր խասթալըզլար իշպու

խասթալըդըն արգասընտան սիւրիւ իլէ կէ-
լիրէր :

3. Պու խասթալըդ ալէսսէվիյէ չոճուգլարա
մախսուս պիր խասթալըդ օլուպ , պիր իլէ օն
վէ օն իքի եաշլար արասընտա օլան չոճուգ-
լար անա փէք ույղուն նամգէտէր իսէլէր տէ
իշպու գախտէյէ միւսթէմնա հալլէր չօգ տէֆա
կէօրիւմիւշ տիր : Նասըլ քի տօսթլարըմըզտան
անլատըղըմըգա կէօրէ Գօնիատաքի էհալի ա-
րասընտա պէօլիւք խասաբաթ իճրա էթմէքտէ
իմիշ :

Ագարլաթինա՝ չիլէք վէ գըզամըգ խասթա-
լըզլարը ֆամիլեադնա ախտ պիր միքրօպիք
խասթալըգ իսէ տէ , անըն միքրօպընըն թէշ-
խիսի հագգընտա չօղըգ պիր շէյ տէյէմէյօրըգ :
Անըն ճինսի պրիիթի ֆօֆրա օլտուղու անլա-
շըմըլ իսէ տէ նէվի հալա թային վէ թէճրիտ
էտիլէմէմիշ տիր : Միքրօպը հէր նէ օլուր իսէ
օլտուն վէ ճինսինի թային էթմիշ օլ-
տունլար հա օլմասընլար , չուրասընը էյիճէ պի-
լիյօրըգ քի , իշպու խասթալըգ տէնէթլի պիր
սուրէթտէ աաի եանի պուշաշըգ տըր : Անըն
միքրօպը տօղրուտան տօղրույա խասթա իլէ
թէմաստան թէզիլէ սիրայէթ էթտիյի կիպի ,
խասթանըն հաթաղը , չարչաֆը , էսվապը , օյ-
նատըղը օյունճապար , եաթտըղը օտանըն մէֆ-
րուշաթ վէ փէրտէլէրի վէ օրատա պուլունան
ատէմէրին էլպիսէլէրինէ պուլաշըպ , հաթթա
ուզուն պիր վագթ օրատա հաթըղըգ գալարադ
պաշգա պիրինէ սիրայէթ էթտիյի չօգ տէֆա
կէօրիւմիւշ պիր վագըա տըր :

Պու խասթալըդըն պաշանղըճը տախի
մուալլէն տէյիլ տիր : Այէսսէվիյէ եիւքսէք
պիր տէրէճէ ի հէրարէթ իլէ (Սանթիկրատ 39,
39½ վէ 40) պաշլար իսէ տէ , պաղէն տէ ըս-
փազմ (հէվալէ) , իսթիֆրաղ , գուվլէթլի պաշ
աղըըսը , իւմիւմի պիր գըրըզըգ վէ աղ չօգ պօ-
ղադ աղըըսը տախի իշպու հէրարէթէ ըէֆադաթ
էտէրլէր : Վիւճուտտէ կէօրիւլէն գըզարթը ալէս-
սէվիյէ հէրարէթին պաշանղըճընտան եիրմի
տէօրթ սաաթ սօնրայա գատար էվլէլա կէօքստէ
կէօրիւլիւպ սօնրա , հավաշ եավաշ վիւճուտին
հէր թարաֆընտա զահիր օլուր իսէ տէ , չօգ
տէֆա աթէլին պաշամասըլա պէրապէր գը-
զարթը տախի կէօրիւլիւպ պիւթիւն վիւճուտի
եավաշ եավաշ իսթիլա էտէր : Իշպու գըրմըզը-
լըգ պիր թագըմ պիհիսապ գըրմըզը նօգթալար
պիր արայա կէլմէսինտէն միւթէյէքթիլ օլուպ
վիւճուտտէ կէօրիւլտիւքտէն 8—10 կիւն գա-

տար սօնրա թամմ կէօրիւլտիւլիւ նիշան իլէ ,
եանի իլք տէֆա պօյն վէ կէօքսիւն իլք գըս-
մընտան պաշլարպ եավաշ եավաշ աղարըպ
տէօքիւլմէյէ պաշլար : Ախէր սէօղլէր իլէ էյի
օլան խասթանըն պիւթիւն տէրիսի դավլարպ
փարչա փարչա տէօքիւլիւր : Մէզքիւր գըրմըզը
նօգթաճըզլար տէրիտէ զահիր օլտուղու կիպի
պօղազտա վէ զաթէն իլթիհապլանիւր պա-
տէմճիքլէր իւզէրինտէ վէ խուսուսա տիլ իւզէ-
րինտէ տախի չիլէք իւզէրինտէ պուլունան տա-
նէճիքլէր կիպի հուսուլէ կէլտիյինտէն , իշպու
տիլէ «Ձիլիք Տիլի» իսմի վէրիւմիշ տիր քի ,
տիլին պու հալը սալթ սգարլաթինայա մախսուս
տըր :

Պիր աղ էվլէլ տէտիք քի տէրէճէ ի հէրա-
րէթ Սանթիկրատ իլէ 39—39½—40—40½ օ-
լույօր իսէ տէ , պաղէն էօլիւմտէն էվլէլ տահա
եիւքսէյէ վէ հաթթա պունունա աքսի օլարադ
տահա աշաղըյա հալը թապիիսինէ , 37 վէ հա
տահա աշաղը էնտիյի օլույօր :

Խաֆիֆ հա միւթէվասիթ օլան խասթա-
լարտա իշպու հէրարէթ իլք իւշ տէօրթ կիւն
իլինտէ քէնտի էն սօն հուսուսուունա 40—40½ա
շըզըպ իքի հա իւշ կիւն գատար սապահ վէ
աղչամ ճիւզի պիր թէպէտտիւլ իլէ , պաղէն
տէ հիշ թէպէտտիւլ էթմէյէրէք , օ հալտէ
գալտըգտան սօնրա խասթալըդըն իէտինճի վէ
հասէքիլինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն տիւշմէյէ
պաշլար , վէ պիր իքի կիւն գարֆընտա հալը
թապիիսինէ էնէր , քի պու վագթտա
տէրինին սօյուլմադ իշի պաշլար : Իշթէ պու
զէման խասթալըդըն էվլէլքի տէվրէսինտէ
օլտուղու կիպի վէ հագգիգաթը հալտէ անտէն
փէք չօգ զիյատէ տէօքիւլէն տէրի փարչալարը
վասըթասըլա տահա զիյատէ պուլաշըգ օլտու-
ղու վէ պու սէպէպտէն խասթա տահա զիյատէ
ախէր խասթալըզլարա մարուզ գալաճաղընտան
անա տահա զիյատէ տիգգաթ էթմէք լաղըմ տըր :

Իշպու խասթալըդըն էն ֆէնա ահվալը , ա-
թէլին տախիա եիւքսէք գալմասը , վէ խաս-
թանըն պօղաղընտաքի պէյզլէրին պիրտէն
պիրէ չիլմէսի վէ քիւպիպ վէ պաղէն տէ հա-
գիգի պիր ճիֆթիիա ալաիմի կէօսթէրմէսի վէ
խասթանըն պիրտէն պիրէ վէ պիւթիւն միք-
րօպըն գուվլէթ վէ թէէսիրիյէ զէհիրլէնիպ
24—36 վէ 48 սաաթ գարֆընտա վէֆաթ էթ-
մէսի տիր :

Իշ պու խասթալըդըն էմր ի թէտավիսի
հագգընտա չօգ պիր շէյ սէօլէմէք նիլէթինտէ

տեղի իմ: Անճաղ շունու տեղեյիմ քի, նիչե արհէր խասթալըդարտա օլտուղու կիպի տող-
րուտան տողրույա իչպու խասթալըդն տախի
թէտալիսինտէ ածիդ իզ, չիւնքի իչպու խաս-
թալըդն քէօքիւնէ պալթա վուրաճագ պիր
վասըթայա տահա մալիք տեղի իզ: Անճագ
անըն թէտալիսի զըմնընտա հափաճաղըմըզ
հէր չէյանըն կէօսթէրտիյի ալաիմի թէտալի էթ-
մէք տիր: Իմտի պու պապտէ շու իւչ նոգթայա
նազարը տիգզաթ տալէթ էթմէք իսթէրիմ:
(1) Պու խասթալըդն տէհչէթլի պիր սուրէթ-
տէ պուլաչըզ օլտուղունը գաթիէն ունութմա-
յարագ անըն սիրայէթ էթմէմէսինէ չալըչմալը
տըր: Էվվէլա խասթալ ալըճա պիր օտայա
գօնուլուպ հանընտա իքի քիչիտէն պաչգա
քիմսէ պուլուլտուրմամալը, անլէր պիւէ արա-
տա պիր խասթայա տօգուլտուղարը կիպի
էլլէրինի սիւպլիմէնին (սիւլէյմանի) պին-
տէ պիր մահլիւլիւ իլէ երչգամալը տըրլար:
Օ ալլէնին՝ ախէր չօճուղարը տախի պուլուն-
տուղունտա տախիմ օ էվտէն տըչսարը ազ-
րապալարընըն էվլէրինէ կէօնտէրլիմէլի տիր-
լէր: Խասթայը կէօրմէք իսթէյէնլէր օլտա, օ-
տասընա կիրմէյէրէք գափուտան հախօտ փէն-
ճէրէտէն պաղմաղա միւսաատէ օլունապիլի:
Շունու տա պիլմէլի տիր քի, պու սզարա-
թինա տէտիլմիդ խասթալըզ էհալինին պա-
ղըլարընըն զանն էթտիլի կիպի չիչէք հախօտ
գըզամըզ կիպի իլա հէր չօճուղուն միւպլէլա
օլմասը լազըմ օլան պիր խասթալըզ օլմայըպ
թիֆօ վէ հա զաթ իւր ըէէ կիպի թէսատիւ-
ֆի վէ խուսուսի պիր խասթալըզ վէ հաթթա
չօգ տա միւհլիք օլտուղունտան հէր քէս քէն-
տի չօճուղունու վէ քէնտի քէնտինի օնտան
սագընտըրմալը տըր:

(2) Պաննօ. — Նիչէ տէֆա պէնիմ թէսա-
տիւֆ էթտիլիմ կիպի, էմինիմ քի հէր եէրտէ
պուլունան արգատաչլարըմ պու պաննօ իչինտէ
պիր թագըմ կիւճլիւքլէրէ թէսատիւֆ էտի-
յօրլար: Նասըլսա էհալինին ֆիքրի պու ճի-
հէթտէ պօղուլմը տըր, կէօյաքի պաննօյա իւ-
միտսիդ խասթալարը գօրլար վէ խասթա
պաննօտան սօնրա հա իլա էօլիւր հա տա
պէլքի հաչար: պու նագըս պիր տիւչիւնճէ
տիր: Պէլքի օլմուլ տըր էօյլէ հալլէր քի խաս-
թա պաննօտան չըգտըգտան սօնրա վէ հաթթա
պաննօնուն իչինտէ իքէն վէֆաթ էթսին, պու
նէվ հալլէր եիւզտէ պէլքի տէ պինտէ շու գա-
տար ազլարա թէսատիւֆ էտէն պիր վագըլա

տըր տէյու շու գատար չօգ քէրրէ ֆաիտէսի
կէօրիւլմիւլ օլան պաննօտան էհալիմիզին
գօրգմամասը իճապ էտէր: Սէվկիւլիւ ճիկէր-
փարէլէրիմիզին հէր ճիհէթլէ էմին օլտըզլարը
թապիպլէրին թալսիյէլէրինէ իթիրաղ էթմէ-
մէլի տիրլէր: Թէքրարէն էհալիմիզէ թալսիյէ
էտէրիդ քի քէնտի թապիպլէրին միւնասիպ
սայտըղը վագթ վէ ուտուլ իլէ վէ հա պիգզաթ
անլէրին ըրյասէթ վէ նագարէթլէրի ալլընտա
պաննօ իչինտէն գաթիէն գօրգմասընլար: Պիզ
քէնտի խասթալարըմըզա տէրէճէ ի հէրա-
րէթլէրի 381)2 վէ հա 39տան հօգարը օլտըղը
զէման պիր կիւնտէ 4-5 տէֆա պաննօ վէրմի-
չիզ վէ պիր չօգ մէնֆաթալարընըն տա կէօրմիւ-
չիզ: Պու խասթալըգտա տէրէճէ ի հէրարէթի
թէսքին վէ թէնըլի էթմէք իչիւն էն պիրինճի
վասըթա պաննօ տըր:

(3) Հէր նէ զէման պու խասթալըզ վու-
գուա կէլիւր իսէ, հիչ վագթ կէչիւնէյէրէք,
տէրհալ տօգթօրա միւրէճաաթ էթմէքլիյի
գարիյունը քիրամա թալսիյէ էտէրիմ, զիրա
հէր նէ գատար պիր ազ էվվէլ՝ աթըպպա պու
խասթալըղը տօղրուտան տօղրույա թէտալի-
տէ ածիդ տիրլէր տէտիմ իսէ տէ, շունու
տա պիլլէլիմ քի, աթըպպանըն էլլէրինտէ հիչ
տէյիլ իսէ խասթայը գուվվէթտէ պագի սագ-
լայաճագ վէ ախէր խասթալըզլարըն կէլլմէսինի
մէն էտէպիլէճէք պիր չօգ վէսաթ տախի
մէվճուտ տըր:

ԱՍԵՐԻԿԱՆԱՅԵՆ ԹԷՂԻԲԷԼԷՐԻ

ՎԵՐ. Մ. 4. ՓԱՓԱՋԵԱՆ, ՆԻԻ ԵՕՐՔ

Անկերիսահայ պիր նէվիճատ քէլիմէ տիր:
Թրքահայ, Պարսկահայ վէ Ռուսահայ թապիր-
լէրի չօգտան մալիւմիւլիզ օլտըղը հալտէ,
պու սօն վագըթլարտա անլէրին իւզէրինէ պիր
եէնիսի գամմ օլունտու: Հայաստան վէ կի-
լիկիանըն չար ճիհէթինտէն Ղարպի Տիւնհայա
միւթէվէճճիհէն կիւն պէ կիւն արթարագ ճէ-
րէյան էթմէքտէ օլան ինսան ազընթըն՝ էլ-
հէվմ 60,000 գատար էրմէնիյէ իթլագ օլընան
պու թապիրին ինտասընա միւնասէպլէթ վէր-
միչ տիր:

Թիւնիթի թապիրիյէ՝ էրմէնի եօլճունըն
թիւրքիա իլէ Ամէրիգա մապէյինտէ՝ մէմու-
րիյն ի հիւքիւմէթտէն, էրմէնի սիմսարլարըն-
տան վէ ախէր մէնպալարտան չէքտիյի գատր
ու սըզլէթլէրի տէյիլ, անճագ պուլայա

վաւրդ օլտըղդտան սօնորոյ մարուզ օլտըղդ պա-
ղը անվալը ինուսուսիյէյի տէմէք իսթէրիզ :

Վաղըթ սըրասըղէ էն էվվէլ իշ պուշնագ
մէսէլէտի կէլիր : «էն չէթին չէյ պիր տէֆա
Ամէրիզայա տիւլմէք, անտէն սօնրա Ալլահ
քէթիմ տիր, էլպէթ պիր չէյ օլուր» մանթը-
գընըն պիւթլանընը էրմէնի մուհաճիր՝ Ամէ-
րիզա թօփրաղընա պաստըղը տագիգէտէն ան-
լամաղա, պազէն տէ աղլամաղա պաշլար : Հա-
զիզաթ ը հալտէ՝ պուրայա կիրմէք գօլայ տէյիլ
իսէտէ, պուրասա իշ պուլմագ անտէն գաթ
պէ գաթ չէթին տիր :

Լաքին Ամէրիզատա իշ պօլ տէյիլ մի : Պու-
սիւսաղըն ճէվապը հէմէվվէթ հէմէվլալըն տըր :
Պիր մանատա՝ իշ չօգ վէ միւթէնէվվի օլուպ,
հէր թարաֆտա եէնի ամէլէյէ ինթիյաճ հիսս
էտիլտիյի մալիւմ իքէն, եինէ տէ պու թազէ
Ամէրիզահայ իշիւն հէր սանիյէ իշ հազըր տըր
մանասընտա անլաշըլմամալը տըր : Ֆիլվագի
չօգ իշ վար իսէտէ, մէմէքէթին լիսանընըն,
ուսուլլարընըն, սէնաաթլարընըն վէ հէր չէյի-
նին դարիպի օլան քիմսէ իշիւն (վէ էրմէնի
մուհաճիր թամմ պէօլլէ պիրի տիր) իշ չօգ
տէյիլ, վէ օլանընը տա պուլմագ գօլայ տէյիլ
տիր : Պէօլլէ պիր քիմսէյի իշ արամագ, քէն-
տիսի իշի արամաղա մէճպուր տըր, վէ ալէս-
սէվիյէ արամագ իլէ պուլմագ արասընտա ու-
զուն եա գըսսա վէ էնտիշէլի պիր միւտտէթ
միւրուր էտէր : Դուրու պիր նաֆագա չրգար-
մաղա քեաֆի պիր մէշղուլիյէթ էլէ կէչիրէնէ-
տէք հաֆթալարճա, պազէն ալլարճա, պօշ
կէզիպ, պէրասպէր կէթիրաիյի պիր գաշ լիւս-
նըն ոսն մանկըրընը սարֆ էթմիշ օլանլարըն
ատէտի չօգ տըր :

Պաշգա մահալլար հազգընտա տէյիլ իսէ,
պիւթիւն ալէմին չէշի հասրէթ իլէ թէ-
մաշա էթտիյի շու նիւ-նօրք հազգընտա
քէմալը սէլահիյէթ իլէ սէօլլէյէպիլիրիմ :
Պու չէհրտէ էրմէնինին իշ պուլմասը գա-
յէթ կիւճ օլուպ, կիւն պէ կիւն զիյատէ չէ-
թիլլէնիյօր : Պուրատա մէրքէզլէնմիշ օլան
Հայ Դաղքային Ընկերակցութիւնըն պիւթիւն
գուվվէթիյէ վէ աղիմ մասրաֆ իլէ էրմէնի-
լէրի գալըրմաղա դայրէթ էթմէտինէ րազմէն իշ
իշիւն միւրաճէաթ էտէնլէրին անճաղ ճիւզի պիր
զըսմը եէրլէտիրիլէպիլիպ, փէք չօգլար ա-
վարէ վէ մէյուս գալըյօր : Մէզքիւր Շիրքէ-
թին իտարէխանէսինէ տարը գօվանը կիպի
հէր սապահ տօլուպ պօշալան գալապաղըղըն

հալ ու հէյէթի՝ Ամերիկահայ իսթիզպալ էտէն
իլք թէնիլքէնին ճիկէրսուզ տէլիլ տիր :

Էյի քէօթիւ պիր իշ հազալատըգտան սօն-
րա արթըգ տէվէ տիւզէ պլինէր տէյու տիւ-
չիւնմէք խաթա տըր : Օլ գէման թէնիլքէ
գալգմագ, անճաղ չէքլինի տէյիլպ տահանագիք
ամմա տահա վէխիմ պիշիմէ կիրէր : Իշլմէք
էնասընտա ճէսէտին մարուզ օլտըղը գազա-
լարը, եա տա թաթիլ ի էշղալ եիւզիւնտէն չէ-
քիլէն սըղընթըլարը տէյիլ, իլլա պիր ալազի
մուխաթարայը իմա էթտիյիմիլի դարիուն
թաթմին էտէպիլիր :

Ամէրիզանըն մուհիթինտէ էն աղիմ ֆէլա-
քէթլէրտէն պիրի ազչէֆէրէսթիլք տիր : Ախէր
մէմէքէթլէրտէն զիյատէ պուրատա չափուգ
վէ չօգ գէնլին օլմագլըգ ինթիմալը օլմագ-
լէ, ատէմլէր հէր չէյտէն զիյատէ փարա դա-
զանագ սէվտասընա գափըլըրար : Ամէրի-
կահայ իլք կէլտիյի կիւնտէն քէնտիսինի պու-
տէնլէթլի ազընթընըն իշինտէ պուլուր :
Հէր չէյի ունուտուպ փարանըն արգասընա
տիւլմէք վէ տօղրու եօլ գափալը իսէ էյրի
եօլտան գօշմագ քէնտի իշիւն կէվմի իզվա օ-
լուր : Ախգ ու իթատա իսթիզամէթսիզլիք
թիւրքիալա միւնհասըր պիր կիւնհա տըր տէ-
յիւ տիւչիւնէնլէր՝ Ամէրիզայը պիւլմէյէնլէր տիր :
Պու պապտէ Ամէրիզատա օլան ֆուրսաթ վէ
իզվա թիւրքիատաքինտէն գաթ պէ գաթ կէնիշ
վէ ճալիպ օլտուզունա չիւպհէ իսթէմէզ : Հէր
սընֆ ու մէրթէպտէն օլան քիմսէլէր, հէմ
թիւճճար հէմ ամէլէ թազըմը, կէրէք սէրմա-
յէտարան կէրէք էն ի սէնաաթ, հէր ճիհէթտէն
պու իզվայա մարուզ տըրլար : Փարա էօմրտէ
հէր չէյտէն հօգարըտա թութուլուպ, անա էր-
մէք իշիւն հէր վասըթմանըն իսթիմալը ճաիզ
տիր տէյու տիւչիւնիւլիւր : «Յիսուս պէնիմ
եէրիմ տէ օլտա շու չէյի եափա՞ր մը իտի» սի-
ւալընըն հէրինէ «Նէ՞ էտէրսէմ զիյատէ փարա
եափապիլիրիմ» սիւալը կէչէր :

Պու նօգթա ի նազարտան պազըլտըգտա
Ամերիկահայ ճէմաաթըն հալը հասէտտէն
զիյատէ ֆիզանա, տիգգաթտան զիյատէ
րըգգաթա շայէսթէ տիր : Պու ատէմլէր տիւն-
եայը գազանմաղա չալըշըր իքէն անտէն չօգ
զըյմէթլի չէյլէրի, գայ էթմէք մուխաթա-
րասընտա կէզիյօրլար : Էյի քիթապլար օգու-
մագ, մէշհուր միւզէլէրի կէզմէք, միւզթէ-
տիր վաիզ վէ խաթիպլէրի տինլէմէք, րուհանի
հազիգաթլարը միւթալաա էթմէք վէ էմսալի

իմիսյաղար՝ «փարա հափմագ» սեվտասընըն-
իչինտէ դայիւղ օլարագ, ատէմ հիւքսէք չէյ-
լէրի թագտիր էտէմէդ հալա կէլիյօր: Ամէ-
րիգայա կէլէն էրմէնիլէրին զըսմը ազամը
գուրու հափագա չըդարմագ մէնդիլինտէն էօ-
թէյէ կէլմէյօր (քի պու գատարընը թիւրքիատա
գալարագ տա եափապիլիլէրի խի): Զէնկին-
լիք գուշու պինտէ պիրինին պաշընա գոնմագ:
Սէրվէթի արթար իքէն սիյրէթ ու վիճաւնը
գուրպան էթմէյէնլէր իսէ գաչ տանէ օլտու-
ղունու անճագ Ալլահ պիլիւր:

Էտէպ ու ախլագ հիհէթինէ կէլինտիքտէ՝
թէհլիքէ ֆէվգէլատէ ազիմ օլաղընը իսպաթ
էթմէյէ ֆաճէթ կէօրմէղիդ: Ղարպի տիւնհա-
տա զիւքուր իլէ նիսանըն մուարէֆէ վէ միւ-
լագաթ ուսուլարը Շարգտա ճարի օլանտան
ֆարգը վէ սէրպէսթ օլմաղլէ, սէնէլէրճէ
թագեիգ ալթընտա հաշամըչ օլան պիրինին
չու հիւրիլէթ հափասընը գօղլամաւը պիթ-
թապի հէնի իղվալարա հօլ աշտճաղը գօլայճա
ֆիքրէ կէլիւր: Քէյֆիլէթ տէ թէմամէն պէօյլէ
տիր: Ամէրիգատա սէրպէսթիլէթ իլէ ֆէսատը
ախլագ հէմմանա թապիլիլէր օլմատըղընա, վէ
էհալինին ասըլ Ամէրիգալը սօյընըն, խուսուսա
օրթա հալլը վէ քիլիսէյէ կիտէն սընֆընըն
ախլագի միհարը հիւքսէք օլաղընա քեհամի-
լէն մուգնի իդ: Կէլ կէօրէլիմ քի հէնի կէլէն
մուհաճիւր ալէսսէվիլէ օլ փաք սընֆը տէյիլ,
իլլա ազալմարը ոօգագլարը արչընլայան գա-
րըլարը թանըմագ մէվգիինտէ պուլունմաղլէ,
Շէյթանըն իղվալընա իլէրիտէն տիշարըտան
հէտէֆ օլուր: Տիւլմէնլէրին նիսպէթի թահին
էտիլէմէդ: Քէնտի նէֆսինի տիւնհատան լէ-
քէսիգ հըֆը էտէրէք եաշայանլարըն ատէտի
ազ օլմատըղընա էմին օլմաղլըղըմ իլէ պէրա-
պէր, թիւրքիատա փաք հաշամըչ չօգ կէնճ-
լէրին էօմրիւնտէ՝ պուրայա կէլտիքտէն սօն-
րա ֆաղիլէթ թարիղինտէն սափմագ վուգու
պուլմուշ օլտուղու էսէֆ իլէ իգրար էտիլմէլի
տիր: Պէօյլէլէրտէ Ալլահ գօրգուստունն վէ կիւ-
նահ հիսսինին ինգիրագը՝ իղվայա տիւլմէլէրին-
տէն պիլէ աճըլը պիր հալ տըր: Էլպէթ թէէհիւլ
արգուսու տախի պիրլիքտէ հալաշ հալաշ էօ-
լիւյօր:

Տին խուսուսունա կէլինտիքտէ, մէնդարէ
միւսավի տէրէճէտէ գարանըղ տըր: Ամէրի-
գայա կէլէն էրմէնիլէր պէլլի սուրէթտէ թէ-
տէննի էտիյօրլար: Մագսէտիմիդ պու հալըն
սէպէպլէրինտէն պահա էթմէք օլսա իտի, չօգ

չէյլէր սէօյլէյէպիլիւր իտիք: Սէպէպ հա սէ-
պէպլէր հէր նէ տէ օլսա, վագըա մէյտանտա
տըր: Էրմէնի եօլճու պու թօիրաղա ալագ
պահար պահմագ, տին վէ տիյանէթտէն սօ-
վումագա պաշլար: Այնթապ, Մարաշ վէ Ա-
տանտա իքէն կիրակիին հիչ պիր խըտմէ-
թինտէն կէրի գալմայան նիլէ կէնճլէր պուրա-
տա աղօթարանա կիթմէմէյի ատէթ էտէր: Կի-
րակի եաթագտան կէճ գալգմագ վէ քէյֆ ու
ղէվգ մահալլարընա կիթմէք կիւնիւ տիր:
Քիթապը Մուգատտէսին գրաաթը էսքիմիչ
պիր ատէթ մագամընտա թութուլուր: Նէ՝ սա-
պահլայըն իլէ կիթմէգտէն, նէ՝ եաթագա կի-
րէր իքէն, թաամսան նէ՝ էվվէլ նէ՝ սօնրա
տուա էթմէք հօգ: Փամիլիա իպատէթի սըրֆ
մաղլինին պիր խաթըրէսի մագամընտա պագի
տիր: Պու սաթըրլարը եագար իքէն խայալըմ
էօնիւնտէ նէ՝ գատար կէնճլէր տիղիլիյօր քի
աթալարը վաթանտա քիլիսէլէրին միւթէպէր
ազալարը իքէն պուրատա քէնտիլէր քիլիսէյէ
կիթմէյի հա Քրիստոսըն իչի նամընա պիր
տալէր վէրմէյի խաթըրլարընտան կէչիւրմէլէր:
Օղլըմ Ամէրիգատա փարա գագանըյօր իմիչ
տէյու քէյֆ էտէն չօգ աթալարըն էվլատը՝
չու քիլիսէլէր տիյարընտա քիլիսէսիգ վէ պու
Քրիսթիան մէմլէքէթտէ ինճիլիդ հաշայօր-
լար: Նիւ Եօրքտա միւթէմէքքին օլան 4,000
գատար էրմէնիլէրին պէլքի պիր բուպը պիլէ
քիլիսէլէր իլէ ալագատար օլմայըպ, պէօյիւք
էքսէրիլէթ տին մէսէլէսինի տէֆթէրտէն սիւ-
միչ կիպի տալմանըյօր: Ախէր պէօյիւք չէհր-
լէրիմիզին պու պապտէ պիղտէն էյի իտիյինի
տիւլիւնմէյէ քեհաֆի սէպէպ եօգ տըր: Էլ-
պէթ, Քրիստոս վէ Քիլիսէ իչիւն սատըղանէ
հաշայըպ, գալլէն վէ ֆիլիլէն Անա չէհատէթ
էտէպիլէն ատէմլէր տախի էքսիք տէյիլ իսէ-
տէ, էքսէրիլէթ՝ հիսսիգ վէ գայտսըղ օլան
սընֆտան տըր:

Իլթէ Ամերիկահայըն հայաթընը թէհտիտ
էտէն աշվալըն տէօրթ տանէսինի զիքր էթտիք,
եանի՝ պուրայա կէլտիքտէն սօնրա թէգիլէ գա-
ղանճ հօլը պուլամամագ թէհլիքէսի, իչ պուլ-
աղգտան սօնրա աղչէփէրէսթիլիք սէվտագընա
գափըլմագ թէհլիքէսի, աթվար սէրպէսթիլէ-
թինտէն ճէղպ օլունարագ իֆֆէթ ու ֆաղիլէ-
թի դայ էթմէք թէհլիքէսի, վէ տին ու տի-
յանէթի գուրպան վէրմէք թէհլիքէսի: Պաշգա
խուսուսաթը զիքր էթմէքտէն վէ չու աշվալըն
Ամերիկահայըն էվսաֆը ախլագիլէսինտէ հա-

սըլ էթմէքտէ օլարզը թէպէտտիւտէն պահս էթմէքտէն չիմտիլիք սարֆը նազար էտէլիմ։

Իմտի՝ էրմէնինին Ամէրիգայա հիճրէթի խալըրը մը, տէյիլ մի։

Գարիունըն ֆիքրինտէ սողան չու սիւալ՝ ալթը սէնէտէն պէրու ֆիքրիմիղի մէշղու վէ միւզթարիպ դըլըյօր։ Մէսէլէյի էթրաֆլըմա վէ սէրինճէ տիւչիւնտիւքտէն վէ պիղի թիւրքիա՝ տան իխրաճ էտէն քեաֆֆէ ի սէպէպլէյի թէ՛ մամէն վէզն էթտիքտէն սօնրա, Ամերիկա՝ հայըն հալընը թրքահայըն նասիպինէ թէրճիհ էթմէյէ քեաֆի սէպէպ կէօրմէյօրըզ։ Պիզիմ գանըլըմըզ հիճրէթ՝ միլլէթին, քիլլիսէնին, ֆամիլեանըն, հաթթա ֆէրտին իւզէրինէ փէք պահալը օթուրույօր։ Բահնիւնա Միւլլիֆի «հիճրէթէ չօգ եիւզ վէրմէմէյի» թաւսիյէ էտիյօր։ Պուրատա հէր կիւն մէշհուտըմըզ օլան ահվալ՝ պիղի պունտան չօգ գուզվէթլի լիսան գուլլանմաղա թէշլիգ էտիյօր։ Հիճրէթ միւհ՝ լիք ու մուսրիպ պիր աղընթը տըր։ Անըն էօնիւնիւ ալմագ իչիւն հէր վատըթա գուլլանըլմալը տըր։ Հէր շէյի հիսապա ալարագ, էրմէնի իչիւն թիւրքիա՝ Ամէրիգատան էյի վէ էմին տիր։ Թաղէ ֆիտան էվլատլարըմըզ չու թէհ՝ լիքէլէր օճաղընա աթմագտան իսէ վաթմանտա սուրաուրմանըն հօլընը պուլմալը իւզ։

ՏԻՆԻ

ՏՈՒԱ ՐՈՒՀՈՒ

ՎԵՐ. Գ. ԱՊԼԱՅԱՏԵԱՆ

1

«Պէյթի Դաւիթ իւզէրինէ վէ Երուսաղէմ սէքէնէսի իւզէրինէ յութֆ վէ նիյազ բուհու տէօքէհէյիմ» (Չաք. 12:11)

Պու մէհթէշէմ վէ դանի վատ՝ Ահտը աթիգին պիր վասիյէթի իսէտէ, անտէ սաքիթ պիր շէքվա վէ մուախէզէ տախի միւնտէրիճ տիր։ Վասիյէթ էտէն, վատ էտէն, պէյթի Դաւիթին վէ Երուսաղէմ սէքէնէսիին տուալարընտան մէմնուն կէօրիւնմէյօր։ Անլէրտէ ային ու մէրասիմտէն պաշգա պիր շէյ կէօրմէյօր վէ պինաէնալէյի սէմանըն գուլաղընա չիրին կէլմէտիքտէն մատա, սուա էտէն իչիւն տախի պիր զամիր իղֆալընտան պաշգա պիր շէյ օլմայօր։ Պու սէպէպտէն, ալէտտէվամ գուրու վէ չայանը գապուլ օլմայան տուալար թագտիմ էթմէքտէ օլանլար իչիւն ըրգգէթէ կէլէրէք լութֆ վէ նիյազ բուհունուն տէօքիւլէճէյի վատ օլունույօր։

Պու վատտան էօյրէնէճէք էփէյի տերալէրիմիզ վար տըր։

Ալլահ՝ պու վատ վէ անըն իճրա օլունմա սըլա իւմիտ էտիյօր, վէ պիթ թէճրիպէ հաթթա թէճրիպէսիղ սօղրուտան պիլիյօր քի, էհալի տահա չօգ սուա էտէճէք տիր։ Տուա բուհու չօգ սուա էթտիքէճէք, պու վատա նախ օլան՝ կիւնտէ պիր ալֆա եէրինէ՝ պիր չօգ ալֆալար սուա էտէճէք։ Մախֆի տուանըն սալըսը արթաճագ, տէրունինտէ պիր գուզվէթ քէնտինի պու ճիհէթէ սօղրու սէվգ էտէճէք, կիւնտիւզլէրի տուա իլէ իքթիֆա էթմէյէրէք ազաւլարը տախի տուա էտէճէք, ֆամիլեա տուալը տա պաշալաճագ վէ ալէնի տուալար անը թագիպ էտէճէքլէր տիր։ Պու՝ թէճրիպէ իլէ սապիթ օլմուշ տըր։ Հաթթա չարչուլարտա, թարլալարտա, հօլճուլաղարտա, էրքէքլէր (վէ վատ ումունի օլտուղու իչիւն) գատընլար տախի մուգատտէս էլլէր գալտըրարագ տուա էթմէյէ հաղըր տըրլար։ Պէյթի Դաւիթտէ հէմ էրքէք, հէմ գատըն վար իախ, քէզա Երուսաղէմին սէքէնէսի իքի ճինտէն իտիլէր, հաթթա վատըն իճրա օլունտուգու գէման օղանլար վէ գըզլար տուա էթմէյէ պաշալար։ Պէյլէսի վագըթլարտա 80-85 հալարընտա իսթիյարլարըն տուա էթմէյէ պաշատըզլարընը կէօրմիւլիւզ տիր։ Պիւթիւն պէշէրիյէթին տուա էթմէսինի սէվէն, ինսանլարըն սէսինտէն մահգուզ օլան, արգուլարընը տինլէմէք իսթէյէն վէ թիճալարընա իճապէթ էթմէք իսթէյէն Ալլահըն, տուանըն քէնտինին տէօքմիւլ օլտուղու բուհ իլէ օլմասընը չարթ գօյմասը, նէ՞ գատար աճայիպ տիր։ Մաէթթէնսիւֆ, արամըզտա տուայա վէրիլէն էհէմմիյէթ դայէթլէ ազալմըշ տըր։

Տուա մէճլիսլէրիմիզտէ տուա էտէնլէրին ատէտի դայէթ աճընագլը պիր սիւրէթտէ ազ տըր, վէ ճուլար տա մուալէն վէ տաիմա տուա էտէնլէր տիրլէր։

Տուա բուհունուն օլմատըղընա չայանը էսէֆ իմարէ վէ կիւնէշ կիպի աչիքեար պուրհան չու տըր քի, վազ՝ չօգ, խիթապէթ՝ չօգ, լիֆլը՝ չօգ, լաքին տուա եօգ տըր։ Վէ էյէր պու իսթիյաճ վէ զարուրի վատա նայիլ օլմամըշ իսէք, անըն իճրասընը կէօնէնմէյօր իսէք, պարի պալատա գիքր օլունան վաղար վէ խիթապլար տախի էյի հաղըրլանմը՝ մը տըրլար, աճէպա անլէր սէմէրէտար վէ միւֆի՝ս մի տիրլէր։ Պու պիր վագըա օլմագտան չօգ

ուղադ տըր: Էդ հէր ճիհէթ թագալիս վէ մուա-
խէզէյէ շայան ոլան հայաթը հազրրէ պունա
չափա տիր: Թագալի տախմա իսթիսնալար
պուլուննուր: Լաքին պու ապա քեաֆի տէյիլ
տիր, էքսէր վազլար սէմէրէտար օլմագ կէ-
րէք տիր:

Պիզ փառզ, նութզ, ըհֆըր տինէյէնէր
հազըրլայապիլիյօրուզ, Լաքին տուա էտէնէր
հազըրլայամայօրուզ: Պու զայէթ աճընագլը
պիր հալ, պէլի, հայը՛ֆ քի պիր էմրի վազը
տըր: Վէ էյէր վազլար՝ Բուհտան թէսրլէն-
միշ օլալար, վէ հիշ տէյիլ վաիզ աշի րուհ
իլէ հազըրլանըզ սէօյլէսէ իտի, աճէպա էհալի
օրա տօղրու ճէլպ օլո՞ննմայաճագ մը իտի:
Էհալիյի, տինէյէնէրի տուա էթմէյէ թէյվիզ
էտէմէյէն պիր մինպէր՝ մագոէտինէ խըտմէթ
էթմիշ օլմագ դանաաթը վիճտանիյէսինէ մա-
լիք օլապիլի՞ր մի: Վէ էհալիտէ, քիլիսաուա
պու տուա րուհը օլմատըզճա, անըն րահաթ
էթմէյէ հագըր վա՞ր մը: «Վա՛յ, Սիօնտա րա-
հաթճա սաքին օլանլարա:» Պէօյլէ պիր հալ-
տա պուլուննան էհալի վէ քիլիսանըն հալընա
ֆիղան էթմէք իչին Երեմիալար լազըմ տըր:

Լաքին օ քիլիսէ վէ էհալի հա՞նկիսի տիր:
Շու՛ հա օ տըր սէյու թային էթմէյէ ապա ճէ-
սարէթ էտէմէմ: Հէր քէս վարսըն քէնտի քէն-
տինէ, «Աճէպա լութֆ վէ տուա րուհոննա
մալի՞ք միյիմ, տուա էթմէյի, տուա մէճլիսի-
նի, ֆաթիլիա տուաւընը սէվէ՞ր միյիմ,» տէյէ
տիւչիւնսին:

Շիւպհէսիզ Ալլահ՝ քէնտի գալմընըն տուա
էթմէսինի, չօզ տուա էթմէսինի, էվլէթ,
«ալէստէվամ», օսանմայարագ, կիճէ կիւն-
տիւզ վէ եէքտիլ տուա էթմէսինի իսթէրսէ
պունու հափմաղա գատիր տիր: Էյէր պու
վատըն իճրասընտա պուլուննմայօր իսէք, իւ-
միտ էթմէյէլիմ քի րուհլար գազանապիլիւրիզ
վէ հա Ալլահըն մէլէքիւթիւնին կէլմէսինէ
հարտըմ էտէպիլիւրիզ: Պիլ աքս անլէրէ պիր
էնկէլիզ, էհալի թարաֆընտան ալքըչլանմա-
մըզ վէ անլէրին րէյլէրինի գազանապիլմէմիզ
պունուն իւզէրինէ պիր թէսիր իճրա էթմէզ:

Պու վատը իճրա էտէն Ալլահ՝ տուանըն
քէյֆիյէթլինին տախի թէպէտտիւլ էտէճէյինի
լումիտ էտէր վէ փէք ալա պիլիր: Տուանըն
կէրէք քէյֆիյէթի, կէրէք քէմիյէթի, պու
րուհ օլմատըզճա վատ էտէնէ նախօշ կէօրիւ-
նիւր: Պու րուհ օլմայարագ արզ էտիլէն տուա-
լար տինէմիշիզ քի օսանճլը օլաճագ տէրէճէ-

տէ ուզուն վէ գուրու իտիլէր: Պիր վաիզ
պէօյլէ տուա էտ՛ր իտի, լաքին պու միւլա-
րէք րուհ կէլտիյինտէ, տուալարը էվլէլքինին
անճագ իւլտէ պիրի գատէր, Լաքին զայէթ
կէրմիյէթլի վէ ֆէվգէլատէ րուհ իլէ տօղու օլ-
մաղա պաչլատը:

Պազըլար քէնտի տուալարըչլա նասիհաթ
վէրիլէր, պազըլար իսէ պաչգալարը թագալիս
վէ մուախէզէ էտէրլէր: Գուլաղըմլա պէօյլէ
իքի տուա էտէնէր իչիթմիշիմ տիր: Պիրի
գալըզպ մուախէզէ հօլլու, տիկէրի իսէ ճէվապ
վէրմէք վէ գրիթիգա չիվէսիյլէ տուա էթտի:
Եազը՛գ, տէհչէթլի պիր հալ: Պազըլարտա
գալգարլար Թէքվինտէն թութտուրարագ կի-
տէպիլտիքլէրի երէ գատար Ալլահըն թարիխի
նագլիյէթլէրի սէօյլէրլէր, պազըլար տա սէ-
նէլէրտէն պէրու աշի տուայը թէքրար էտէր-
լէր:

Ա՛հ, պու վատ իճրա օլունտուղունտա,
տուանըն քէյֆիյէթի պիլքիւլիյէ թէպէտտիւլ
էտէճէք տիր: Պունսըզ՝ տուալար ումումի
օլուր, տուա րուհը կէլինճէ խուսուսի օլուր:
«Եա Ալլահ պէն կիւնահքեարա մագֆիրէթ էյ-
լէ,» տէր: Վանտա պուլունուր իքէն, պիր
կիճէ պու մատաէ հագընտա սէօյլէտիմ: Վա-
սըն իճրա օլունաճաղը վէ րուհուն իչլէյէճէյի
զէման վազը օլաճագ չէյլէր հագընտա սէօյ-
լէտիմ վէ սամիոնը մէրասիմէ գալտըրմագ
գօրգուսը պուլունտուղու իչին տէտիմ, «Օլ
զէման Բուհ պիր չէյ տահա հափաճագ տըր
քի անը չիմտի սէօյլէմէյէճէյիմ, Լաքին վատ
իճրա օլունտուղունտա օ քէնտի քէնտինէ գա-
հիր օլաճագ տըր:» Վէ հագիգաթէն տէտիլիմ
կիպի տէ օլտու, զիրա տուա րուհը նալիլ օլ-
տուղունտա, էվլէլճէ հիշ պիր տուա էտէնին
աղզընտան իչիտիլմէմիշ օլան չախսի տուալար,
թէվպէ վէ իթիրաֆ տուալարը՝ ումումի տուա
մէճլիւլէրինտէ իչիտիլմէյէ պաչլատը: Լաքին
պունուն տա թէհլիքէսի վար տըր: Տուա
էտէնէր արասընտա էօյլէ ֆէրսլէր կէօրմիւ-
չիւմ քի, նէֆրէթ հասըլ էտէճէք տէրէճէտէ
չախսի, սըրֆ չախսի մէսէլէլէրի գիքը էթմիշ
տիրլէր:

Վէ պունուն կիպի պիր գաչ տուա ուսուլ-
լարը տահա վար տըր քի գարարը օլապիլիւր-
լէր: Պիր գըզ՝ վալիտէսինին հուզուրընտա վա-
լիտէսի իչին չէօյլէ տուա էտիյօր, «Եա Բապպ,
վալիտէմին թաշ եիւրէյինի սէն եումուչաթ:»
Պունուն իւզէրինէ վալիտէսի տարըլըզ տուա

պիթմէտն պրագրայ կիտիօր: Պէօլէսի տուա-
լար խօշ տէյիլ տիրէր: Պաղլար ինթիպահա
կէլմիշ օլարագ հէյէճան իլէ իգրար էտիպ քէն-
տիլէր իչիւն տուա օլունմասընը թէմէննի էտէր-
լէր, պիր քիմսէ տէ պունուն իչիւն կէօյա
տուա էթմէյէ պաշլար, լաքին տուասընսա,
տուա թէմէննի էտէն իչիւն էօլէսի քէլիմէլէր
իսթիմալ էտէր քի, մագսէտինէ խըտմէթ էթ-
մէտիքտէն մատա աքսի նէթիճէլէր տախի
թէվլիա էտէր:

Հագիգի տուանըն, լուծֆ իլէ արգ օլու-
նան տուանըն քէյֆիյէթի պունտան քիւլլիյէն
ֆարղլը օլուր:

Պու վատըն իճրասը՝ տուա էտէնին տէ-
րունինտէ, տուասընըն մութլագա իչիտիլիպ
ճէվապ վէրիլէճէյինէ տաիր պիր գանաաթ վէ
իման հասըլ էտէր: Պինաէն ալէյի, տուա բու-
հուլա տուա էտէնլէր՝ ճէվապընա ատէթա
էլլէրիլէ գօյմուշլար կիպի պիր էմնիյէթլէ
պէքլէրլէր: Տուա իման իլէ օլմուշ օլտուղու
իչիւն, պագէն տէրհալ, պագէն տէ միւսթագ-
պէլտէ, լաքին մուհագգագ ճէվապա նաիլ
օլուր: Պինլէրճէ տուա էտէնլէր՝ տուալարընա
նէ ճէվապ մէթուլ էտէրլէր, վէ նէ տէ ալըր-
լար, զիրա իման իլէ արգ էթմէմիշ տիրլէր:
Պու Բուհ՝ Ալլահըն տուայը իչիտէճէյինէ, ճէ-
վապ վէրմէք իսթէտիյինէ, վէ բիճասընը իճ-
րա էթմէյէ գատիր օլտուղունա տաիր պիր
էմնիյէթ հասըլ էտէր: Պու Բուհ իլէ տուա
էթմէք նէ՝ գատար խօշ տրր: Էյէր տէր հալ
տուանա ճէվապ ալմաղ իսէն պիլէ, էր կէճ
անը մութլագա ալաճագընա տաիր գալպինտէ
պիր գանաաթ հիսս էտէրսին: Վէ Ալլահըն
մէվճուտիյէթինէ, վէ ճէվապ վէրմէյէ հագըր
վէ գատիր պիր Փէտէր օլտուղունա պու նէ
գատար հայրէթէնկիդ պիր տէլիլ տիր: Պէօլէ
պիր տուա էտէն իչիւն միւճիդէյէ նէ՝ լիւղիւմ
վար: Իմանսըղլըգ՝ պիւթիւն էչքէալը իլէ
վարսըն պիլա հիճապ անըն արգասընտան կէլ-
սին, րէնճիտէ օլուր լաքին ասլա գարար տի-
տէ օլմաղ, զիրա կէօրիւնմէգ օլան Ալլահ իլէ
սամիմի պիր ալագատա տըր, նիյաղ էտէր վէ
ճէվապ ալըր: Յիսուս քէնտիսի իչիւն թարիսի
օլմագտէն զիյատէ պիր չէյ տիր, հագիգի տիր,
ամէլի վէ հագըր տըր: Նիյաղ վէ լուծֆ բու-
հունուն էնմէսի՝ Մանկասարեսնըն քիւֆր իլէ
տուա օլան թահրիրաթընա գարչը վէրիլէն
ճէվապլարըն էն միւհէսսիրի տիր, վագաա օ
ճէվապլարըն տախի հէրի օլտուղունու թագ-

տիր էտէրիգ: Նէրտէ նիյաղ վէ լուծֆ բուհու-
վար իսէ, օրտա իման վէ էմնիյէթ տախի վար
տըր, զիրա տուայը իչիտիպ ճէվապ վէրէն օր-
տա պիգգաթ վէ աչիքիար սիւրէթաէ իչլէ-
մէքտէ պուլունուր: Լաքին իմանը օլմայան
վէ տուա էթմէյէնլէր նէ՝ Ալլահը կէօրիւրլէր,
նէ՝ տէ Ալլահ օ կիպիլէրէ կէօրիւնիւր, զիրա
Քրիստոս գըյամընտան սօնրա Ֆէրիսիլէրէ,
Սագուգիլէրէ վէ Մանկասարեսնլար իլէ անա
պէնգէյէնլէրէ տէյիլ, անճագ քէնտիսին սէվ-
կիւլիւ շայիրտլէրինէ վէ միւմինլէրէ կէօրիւ-
նիւր իտի:

(Տէվաշըր վար)

ՄԻԻԹ-ԵՆԵՎՎԻ

ՍԻԻՐԻԱ ՎԼ ՓԱԼԷՍԹԻՆՏԷ ԻՆՃԻԼԻ ԻՃ

6

ՏԻԿԷՐ ՇԻՐԲԷԹԼԷՐ

5. Պրիքիշ Սիրիյըն Միշըն: Պու չիրքէթին պէլի
իչի Սիւրիատա գըղլարըն թալիմ ու թէրպիյէ-
սի տաիրէսինտէ օլուպ, տէօրթ սէնէ էվլէլ իւք
նըսֆ տէհըլիք իչի իթմամ իլէ իքիսճի նըսֆը-
նա պաշլատը: Պէյրուլթա վագը խօճալար
մէքթէպի՝ Միշընըն 38 մէքթէպլէրի իչիւն մու-
ալլիմէլէր հագըրլամագտա տըր: Պէլլի մէր-
քէզլէրի Պէյրուլթ, Շամ, Պաալպէք, Սուր,
Հասպէյէ, Չահլէ, Շիմլէն վէ Անիդալֆա տըր
(պու սոն իւշ Լիպանանա ախա տիր): 38 մէք-
թէպլէրտէ 20 Ինկիլիդ իչճի, վէ 82 խօճա
պուլունմագտա, 3,000 տէն զիյատէ շայիրտլէր
թահսիլ ի իլմ էթմէքտէ տիրլէր: 15 Պայպըլ
Վաւահն խանէ պէ խանէ զիյարէթլէ Միւսլիմ
վէ զէյր ի Միւսլիմ գատընլարա օգուլուպ
հագմագ էօյրէթմէքտէ տիրլէր: Պիրի գատըն-
լար վէ տիկէրի էրքէքլէր իչիւն օլմագ իւզրէ
իքի տանէ ամալար մէքթէպի վար տըր:

6. Sourpար շիրֆէրի:— Պու պիր Ինկիլիդ
չիրքէթի օլուպ Լիպանանտա, Պրումանա, Պէյթ
Մարի, Բաս էլ Մէթ նամ մահալլէրտէ միսիօ-
նէրլէրի պուլունուր: Պրումանատա պիրի օղ-
լանլար վէ տիկէրի գըղլարա ախա օլմագ իւզ-
րէ իքի պէօյիւք լէյլի մէքթէպլէրի վար տըր:
20 Կաթագըլ պիր խասթէխանէլէրի օլուպ նի-
գամի ֆիլմիլիտ իճրա օլունուր: Պու իւշ մէր-
քէզտէն մատա սէքիդ քէօյէրտէ մէքթէպլէրի
վար: Շայիրտանընէ քիւն ատէտի 1,200 է հագըն
տըր: Ինկիլիդ միսիօնէրլէրին ատէտի 13, հէրլ

Մ. ՓԱԹՐԻԳ ԶԱՌԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. Տ. Տ. ԵՂԻԱՆՆԱՆ

Իշխելներին 35 տիր։ Պու Միշն 1873 տե
Թէրֆիլոս Վալամայր Թարաֆընտան Թէէսիս
օլունուպ 1898 է տէք խուսուսի պիր գօմիթէ
էլլէլէ խտարէ օլունուս։ Իշպու չիրքէթին
Սիւրիա չիւպէսինտէն ժատա տինհատա տէօրթ
ստիր չիւպէլէրի տէ վար։ Հինտիսթան, Չին,
Մատակասքար, վէ Սիլլան չիւպէլէրի։

Վալամայր 1896 տա Պէյրութ չէհրինէ ետ-
գըն վէ տէնիզաէն 5-600 այագ իրթիֆարնտա
ձէպէլ հուտուտընա եազըն Ասֆուրիյէ Թէփէսի
իւզերինտէ պիր Թիմարխանէ Թէսիս էթտի։
Պու Թիմարխանէ՝ էպնիյէսի, Թէրթիպլէրի,
վէ մունթազամլըղը ճիհէթիլէ պիւթիւն մէմա-
լիք ի Շահանէ ի Օսմանիյէտէ պիրինճի մէվգիի

Իհրազ էտէր։ (Պու սըրատա վազթըլէ Հալէպտէ
գիլարէթիլլէ միւշէրրէֆ օլտուղունուղ Թիմար-
խանէյի տէրխաթր էթմէմէք էտէմէյօրուզ։
Պուրայա տէլիլէրի ազլանտըրմազա կէթիւրի-
լէր։ Օրայա վար իտէ ազլըլարը տէլիլէնտիր-
մէյէ կէթիւրիւրլէր։) Թիմարխանէնին իւմիւ-
մի գօմիթէսի Լօնտրատա սըր։ Միւթէվէլլի-
լէրի գըսմէն ինկիլիզ վէ գըսմէն Ամէրիգալը
օլուպ Իճրաիլէ գօմիթէսի պէյն էլ միլէլ պիր
հէյէթ տիր։

Միւթէպագի միշնլարտան պազըլար Թէ-
սիսլէրինին Թարիխի սըրասը իլէ զիքր օլու-
նտրագ պիր վէճհ ի աթի տիր։

Տեփանը վար

ԿԻԼԻԿԻԱ ՔԻԼԻՍԱԼԱՐԸ

1.

Պու սենէ Մարաշ իւմ ի իւանի մէքթէպի-
նին եազ թաթիլի Յունիս 21տէն Սեպ. 16յա
գատար տէվամ էթտի: Իշպու թաթիլ միւտ-
տէթինտէ թալէպէ էֆ. լէրտէն պիրի տէրունի
չէնրտէ, տիկէրէրի Կիլիկիա իթթիհատը տալի-
րէսինտէ իգթիգասը օլան մահալլէրտէ թէպ-
չիւրի պէշարէթ խըտմէթիյէ մէշղուլ օլտու-
լար: Անլէր թարաֆընտան վէրիլէն բիֆօրթ-
տան աթի իւզգիքը մալիւմաթ՝ Մէլէքիւթ
Ուլլահ հագգընտա վազը խապէրլէրտէն մահ-
զուզ օլանլար իչիւն ճալիպի տիգգաթ օլաճա-
ղը մէմուլ տըր:

1. Մարաշ Շեֆեր Տեհե իննիլի ֆիլիսա: Քի-
լիսենին չօպանընն իսթիֆա էթմէսի միւնա-
սէպէթիյէ պիր վաիզ տալէթի իչիւն միւշքի-
լաթ վար իտի իսէ տէ, իւմ ի իւանի թալէպէ-
լէրինտէն պիրինին իւշ այ իչիւն վաղ էթմէ-
սինէ իթթիֆազ հասըլ օլտու: Չօգ թէրէտտիւտ
իլէ, եինէ տէ պազը տօսթլարըն իպրամը իւ-
զէրինէ մէքթիւր թալէպէ քիլիսանըն տալէ-
թինի գապուլ էտիպ իշէ պաշլատը: Եենի վաի-
զին իւք իշի քիլիսէ մէճլիտի իլէ պէրապէր
ճէմաաթըն խանէլէրինի զիյարէթ էթմէք զա-
րարը իտի: Ճէմաաթըն խալլի պիր զըսմը եազ
միւտտէթինտէ էթրաֆ զարիյէ վէ պաղլարա
տաղըլմը օլմալարը միւնասէպէթիլէ բուհանի
խըտմէթէ միւտապէմէթ էտէնլէրին սալըսը
իւք էվվէլ ազ իտի իսէ տէ, փէշ սէր փէշ
արթմագտա օլտու: Վաիզ պու քիլիսէտէ
խըտմէթ էթտիլի միւտտէթտէ պա թէճրիպէ
էօյրէնտիլի պազը աւվալը չէօլլէճէ թարիֆ
էյլէտի: «Ճէմաաթ ինտինտէ վաիզլէրին իթի-
պարը պազը սէրէճէ կնմիշ, անլէրէ տօղրու
իշթիրաքլարը ազալմը, եինէ տէ գալմըն բու-
հանի ինթիյաճընա մուվաֆըզ օլան վաղլար
ֆաիտէլի օլմուլ, վաիզին տալէթ օլունտուղը
մագսէտէ կէօրէ չալըչմասը ճէմաաթ թարա-
ֆընտան մէմուլ օլունմուլ: Էֆրատ իլէ նէ
սէրթիլիք, նէ տէ անլէրի օխչամագ ֆաիտէլի
օլմամը, զիյարէթ օլունաճագ խանէլէրին ահ-
վալընը, ազտէմճէ պիլմէք լազըմ իտիլի կէօ-
րիւմիւշ տիր:»

2. Ջէյրուս թագրիպէն 1000 խանէտէն ի-
պարէթ օլուպ գըսմը ազամը Լուս., 100-110
խանէ ֆրօ., 30—40 խանէ Գաթօլիք ճէմիյէթինէ
աիտ տիրլէր: Գասապա պիր տէրէ իլինտէ
գափանմը օլտուղունտան հալասը սըհէթէ

մուղիրը, վէ պու եիւզտէն սէնէտէ եիւզլէրճէ
չօճուզլար թէլէֆ օլուրլար, վէ լաքին եազըն՝
էհալինին նըսֆընտան զիյատէսի գասապանըն
խարիճինտէ վազը հալասը զարէթ սաղլամ վէ
տիլքիւշա պաղլարա չըգտըզլարընտան զիյան
գըսմէն թազմին օլունուլօր: Իննիլի քիլիսէնին
աւվալի փէք մախլութ իւնսիւրլէրտէն իպա-
րէթ տիր: Պիր դաշ մահ ազտէմ քիլիսէնին
չօպանը քէնաիլէրտէն այրըլմը օլտուղունտան
մէյուս տըրլար, վէ պազը սաիր սէպէպլէր-
տէն քիլիսէտէ նէֆսանի միւնաղասլար վէ
տալալար վուգու պուլմուլ տըր: Պու ճիւմլէ
իլէ քիլիսէյի ճիտտէն սէվլէն վէ խայրը իչիւն
չալըչան ազալար էքսիք օլմամը տըր: Ջէյ-
թունուն ումում էհալիսի մէզնէպի հիսսիյաթ
իլէ մէմուլ օլուպ թէրէննիւմ էթմէյի չօգ սէ-
վլէրլէր, իֆրաթ տէրէճէտէ Քրիսթիան էօմ-
րիւնիւ հաշամագ իսթէյէն կէնճէր վար իսէ
տէ, աղըրպաշլըլըզ վէ սիւքիւթ իլէ ալին մէս-
լէքաէ սիւլիւք էտէնլէր տէ վար տըր: Իշպու
գասապատա իննիլի մայանըն գուվվէթ իլէ
իլլէմիշ օլտուղունը հազընլարտա վուգու պու-
լան պիր միւտէլլէմ վազըն կէօսթէրմիշ տիր:
Շէօլլէքի գազաէն եախօտ գաստէն օլտուղու
մէճնուլ օլան պիր եա իքի չօճուղուն վուրուլ-
մասը իննիլի բուհ իլէ էալիլէն միւշալլէրէ իլէ
թէսվիլէ օլունմուլ տըր: Պունտան էվվէլ պու
կիպի պիր վազըն անճագ տէհէթիլ մուհարէ-
պէ իլէ թէսվիլէ օլունուր իտի:

3. Կեպիւն, Մարաշըն չէմալի զարպընտա
250 խանէտէն իպարէթ պիր գարիլէ տիր:
Գըսմը ազամը Լուս վէ 30—40 խանէ ֆրօ.
տըր: Լուս. լարըն կիւզէլ պիր մէքթէպլէրի օ-
լուպ Միացիալ չիրքէթի վասըթասըլլա իտա-
րէ օլունուր: Փրօ. լարըն մէքթէպի իսէ պիր
վարժուհի իլէ իտարէ օլունուր: Եազընլարտա
պիր վաիզ էվի հալըլմը վէ վէր. Կ. Յա-
րութիւնեանըն զիյարէթի իլէ վաֆթիլ վէ Աշա
ի Բապպանի ալինլէրի իճրա օլունմուլ տըր:
Կէչէն սէնէ ինթիպահա նաիլ օլանլարըն պա-
զըլարը պիւրուտէթ քէսպ էթմիշ իսէ տէ պա-
զըլարը տա քէսպ ի գուվվէթ էթմիշ տիր:
Ճէմաաթ փէք ֆագիր տէյիլ իսէ տէ մէմուլ
օլունան ճէօմէտիլք կէօրիւմէմիշ տիր: Կէ-
պէնին չարչըսը էթրաֆ քէօլլէրտէն կէլէնլէր
իչիւն պիր մէրքէզ օլուպ օրատա չօգ քիմսէ-
լէր իլէ միւլազաթ վուգու պուլուր:

Մարաշ

Ս. Պ. ԹէրՋԵԱՆ

ՄԱԼԻԻՄԱԹԷ ՄԻՈՒԵՆԵՎԱԴՅԷ

Ֆարգլը տիպարաբարտա իւք չըմէնաւթէր խաթիւլարնն ընտի քիւշաւոր թարիւլէրի: Ինկիլթէրա 1825 Սեպտ. 27, Ազաթիւա 1828 Սեպտ. 30, Ֆրանսա 1828 Հոկտ. 1, Մ. Ամէրիգա 1829 Դեկտ. 28, Պէլճիա 1835 Մայիս 3, Ալմանիա 1835 Դեկտ. 7, Բուսիա 1838 Ապրիլ 4, Իթալիա 1839 Սեպտ. 4, Իսվիչէրա 1844 Յուլիս 15, Տանիմարգա 1847 Մայիս 27, Իսիանիա 1848 Սեպտ. 24, Շուէտ 1851 Մայիս 24, Հինտիսթան 1853 Ապրիլ 18, Նորվէկիա 1853 Յուլիս 18, Փորթուկալ 1854 Յուլիս 18, Պրագիլիա 1854 Օգոստ. 21, Մըսր 1856 Յունիւ. 27, Թիւրքիա 1860 Հոկտ. 4:

Տիւնեանն էն իսլի մահալը օլմագ չէրէֆինէ Ինկիլթէրաւորա Շէֆիւա չէհրի մալիք տիր: Պու չէհրտէ 75 միւրէպպաա քիւօմէթրօ սաթիհ իւզէրինտէ սէնէտէ պիր պուշուգ միլիօն թօն մատէն քէօմիւրիւ հազըլըպ չէհրին սէմասընը տէվամի պիր պուլանըզըլը իլէ գափլատըգտան մատա, օլ մըգտար քէօմիւրտէ պուլունան քիւքիւրտտէն 38,000 թօն դաճ հաղը հաղը օլուպ, եաղմուր վասըթաւըլա չէհրին իւզէրինէ տէօքիւլմէքտէ տիր: Լօնտրատա սարֆ օլունան քէօմիւրիւն մըգտարը խայըլճա գիյատէ իսէ տէ, Լօնտրանն սաթիւ 1794 միւր. քիւ. օլմասըլա իս տահա գիյատէ մէսաֆէյէ տիւշտիւքտէն մատա, իսի եէրէ տիւշիւրէն տիւման վէ փուս տաթի Լօնտրատա նիսպէթէն ազ տրր:

Սապահլայըն սաաթ 5տէ տահա գօյունուն սըրթընտա պուլունան եուն, ագչամ սաաթ 8 օլմագտան էվվէլ, հանի 15 սաաթ զարֆընտա, գըրփըլմը, պօյանմը, էյիրիւմիւ, գումաշ տօգունմուշ, թէրգիյէ վէրիւմիւ, պիւչիւմիւ, տիքիւմիւ վէ գօյուն սահիպինին սըրթընը թէգիւն էթմիւ օլմասը պէլքի պիր հիքհայէ զանն օլունսուն, լաքին հազիգաթէն վուգու պուլմուշ պիր քէյֆիյէթ տիր: 1811 Յունիս 25 տէ Սըր ծօն Թրօքմօրթըն նամ գաթ պունու էթտիրիպ, պին լիւրալըգ պիր պէս գազանմը տրր:

Ճօղրաֆիալարտա Պահրը Մուհիթին էն տէրին նօգթասը Ճափօնիայա հազըն պիր մահալտա իշարէթ օլունուր իտի. պու նօգթաանը քէյֆ էյլէյէն վափօրուն նամընա «Թօսքարօրա

չուգուրու» թէամիյէ օլունուպ, 9450 մէթրօ (31,000 ալապ) տէրին տիր: Կէչէն սէնէ պիր Ալման քէյֆիյաթ վափօրու Ֆիլիփին ատալաւոր գուրպինտէ 9,900 մէթրօ (32,470 գաաթմ) տէրին պիր կիրտապ քէյֆ էյլէմիւ տիր:

Կէչէն սէնէ Ալմանիանն Նիւրնպէրի չէհրինտէ վուգու պաւլան թէրէնիւմազլար զիյնէթինտէ 15,000 մուղաննի վէ մուղաննիյէ վէ 200 մուղիգի հազըր օլմուշար. պունլարն ճիւմիլէսի պիր սահնատա ճէմ օլուպ, անլէրի տինլէմէք իչիւն կէչէն 12,000 քիւի տաթի ալին պինատա րահաթ եէր պուլմուշար:

Պիր գաչ հաֆթա ագտէմ Ինկիլթէրանն Ուէյլս էյալէթինտէ վուգու պուլան տէհչէթլի մատէն հարիպինտէ 436 ճան թէլէֆ օլմուշ իտի. Պու միւնասէպէթլէ նէչը օլունան իսթաթիսթիքէ կէօրէ՝ 1857 թարիսինտէն պէրու ճէնուպի Ուէյլս մատէնլէրինտէ 65 տէֆա գազա գունուր էտիպ, 2,908 քիւի թէլէֆ օլմուշ տրր: Ինկիլթէրա մատէնլէրինն եէօքիւն գազալարնն տտէտի մէգքիւր միւտտէթ զարֆընտա 168 օլուպ, թէլէֆ օլան ճանլարնն տտէտի 7,893է պալիղ օլմուշ տրր: Տիւնեանն կէօրէ կէլտիլի էն տէհչէթլի մատէն գազասը 1906 Մարտ 10տա Ֆրանսանն փա-Տը-Գալէ էյալէթինտէ Գուռէր մատէնինտէ վուգու պուլուպ, անտէ 1,200 քիւի թէլէֆ օլմուշ իտի: Թ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆ

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ԽԱՐԻՃԻ

Աֆրիգատա մատէնլէրտէ վէ սաիր իչլէրտէ իչլէմէք իչիւն, Ինկիլիւ իշ սահիպլէրի Հինտիսթանտան ամէլէ կէթիւմիւլէր իտի: Ճ. Աֆրիգա հիւքիւմէթի պու Հինտիլ ամէլէտէն նուֆուս պաչընա 3 լիւրա րուսսաթնամէ վէրկիսի ալմագալ պէրապէր անլէրի պազը սիյասի իմթիյազլարտան մահրում գըլմը օլտուղու սէպէպտէն մէգքիւր ամէլէ պու կիւնլէրտէ թաթիլ ի էչղալ էտէրէք էփէյի միւլքիւթ չըգարմըլար վէ Հինտիսթանտաքի Հինտիլէր Աֆրիգատաքի քէնտի պիրատէրլէրինն մարուգ օլտուղալը հազընըզըգտան տօլայը հիւքիւմէթտէն թազմինաթ թալէպ էտիյօրլար: Անլալըտըղընա կէօրէ

Նախապես զուգակցված 100,000 պէյսի վար իրեն 100,000 տէն զիյատէ Հինդի վէ 1,000,000 զուգակցված Գաֆիլ վար տըր:— Պուլղարիալը թորգոմ՝ փիէն Լոթիյի տիւլէլոյա տալէթ էթմիշ իտի: փիէր Լոթի հէրինէ Ֆրանսանըն էն մէհուր գըլըն օյունճուլարընտան Մ. Ժորժ Պրայթմայր տիւլէլոյա կիրիշմիշ վէ թորգոմըն հարալանմասըլյա տիւլէլո պիթմիշ տիր: Նիւ-Եօրգըն կէնճէր վէ կէնճ գատընլար ճէ-միշէթի, Նոյ. 24 է տէք (պու հաֆթա) 4,000,000 տուար (800,000 Ինկ. լիր.) իանէ թօլլամաղա միւրատ էթմիշէր իտի: Կէնէն հաֆթայա գատար պունու 3,000,000 տուարընը ճէմ էթմիշէր իտի:— Լուիս իսմինտէ քիւչիւք պիր սէֆինէ փանաւա գանալընտան իլք կէնէն կէ-մի օլմուշ տըր: Մէգքիւր սէֆինէ իշինտէ պիր չօգ մէմուրլար վի աիլէլէրի պուլունույօրլար իտի:— Պուլղար Գրալը Ֆէրտինանտըն Յունիս 16 թարիսլի պիր էմրնամէ իլէ Եունան վէ Սրբալ իւղէրինէ հիւճիւմ էտիլմէսինի պաշ գօմանտան մագամընտա էմր էլլէտիյի մէյտանա չըգմըշ վէ օ էմրնամէսին մէթնի պիր դաղէթատա նէշր օլունմուշ տըր: Պու վագըա Ֆէրտինանտըն մէվգիինի սարամըշ տըր:— Եա-գընլարտա Պէտրէշէնտէ Բամսէս իքինճինին պիրի պէյազ վէ օլ պիրի գըրմըզը կրանիթտէն օլմագ իւղէրէ իքի պէյիւք հէյքէլի պուլունմուշ տըր: Սօնրաքինին սըգլէթի 1000 թօնօ թախմին էտիլլօր: Պունլարըն 10,000 լիրա պիր մէսարիֆլէ Գահրէնին Պապ էլ Հատիտ նամ իսթասիօնը մէյտանընա գօնուլաճաղը խապէր վէրիլլօր:

ՏԱԽԵԼԻ

Սուլիսան սօնրա. — Թիւրք-Եունան միւսալահանէմէսի թիրշէ իւղէրինէ Թիւրքէ վէ Ֆրանսալըզնա օլարագ հաղըլմըշ վէ Զաթ Ե Շահանէ թարաֆընտան իմզա էտիլմիշ տիր: Կալիպ Քէմալի պէյ մէգքիւր միւսալահանէմէյի Աթինայա կէթիլիւրիւպ Եունան գրալը թարաֆընտան մուսատտագ նուսխէսիլէ միւսպատէլէ էտէճէք տիր: Հէր նէ գատար պաղը դաղէթալար Կալիպ Քէմալի պէյին Աթինա սէֆարէթինէ թային օլունտուղոնու հաղմըլար իսէ տէ պու խապէր հէնուզ սահիհ տէյիլ տիր: Եունան դաղէթալարը իսէ Եունան խարիճիյէ նաղըրընըն իսթանպօլ սէֆարէթինէ թային օլունաճաղընը սէօլլէյօրլար: Պիր արալըգ Մ. Վէնիզէլօսըն իսթանպօլա կէլէճէյի խապէրի տախի շայի օլ-

մուշ իսէ տէ, թէհագգուղ էթմէմիշ տիր: Եունան վափօրլարը Օսմանլը սուլարընտա սէրպէսթճէ սէյր ի սէֆաինէ պաշլամըշ տըրլար: Եունանիսթանտա պուլունան Օսմանլը էսիրլէրի փէյաէրփէյ Թիւրքիայա ալտէթ էթմէքտէ աիլլէր: Էմրաղը սարիյէնին մէնի իշին, կէլէն Օսմանլը էսիրլէրի էվվէլա թըպպի պիր մուլայէնէյէ թապի թուլուլույօրլար:

Սրբալիս վի թիւրքիս սուլի միւզաֆէրաթը. — Իսթանպօլտա պուլունան Սըրպիա մուրախիսաը Մ. Փալլօվիշ, Թալէաթ պէյ, վէ Պապ Ե Ալի հուղուղ միւլապիլի Բէշիտ պէյաէն միւլէշէքքիլ պիր գօմիսիօն, գայր ի րէսմի սիւրէթտէ միւզաքէրաթ Ե սուլիյէտէ պուլունմուշ վէ էսասի պիլ ճիւմէ նօգթալար հագգընտա պիր իթիլաֆ հասըլ օլմուշ տըր: Մ. Փալլօվիշ իշպուր գայր ի րէսմի իթիլաֆնամէյի քէնտի հիւքիւմէթինէ թէպլիղ էտէրէք թալիմաթ իսթէմիշ տիր: Թալիմաթ հէթիշինճէ րէսմի միւզաքէրաթա պաշլանաճագ վէ մէմուլ օլունույօր թի Սըրպիա իլէ տախի սէրիէն միւսալահանա-մէ իմզա էտիլէճէք տիր:

Միւրքէնիլլի. — Անատուլ Եմէնտըֆէրլէրի հագգընտա Ալմանիա վէ Ֆրանսա արասընտա միւզաքէրաթ տէվամ էթմէքտէ տիր: Ֆրանսալըզար Սըվադտան Հալէպէ գատար պիր չըմէնտըֆէր խաթթը ինչա էթմէք թէքիֆ էտիյօրլարսատա, պու խաթթըն պիր գըսմը Ալման տախի ի նուֆուղը տախիլինէ տիւլտիլիւնտէն Ալմանիա անճագ Սիւլաղ-Տիյարպէքիլ խաթթընա րաղի օլուպ Տիյարպէքիլ-Հալէպ խաթթընըն Ֆրանսալըզար թարաֆընտան ինչա օլունմասընա րիզա վէրմէյօր: Քէզա Սիւրիատան Պաղտատա ինչա օլունաճագ չըմէնտըֆէրլէրէ տախի Ալմանիա րաղի օլմայօր, զիրա Պաղտատ չըմէնտիֆէրի իմթիյաղնամէսինին 12 նճի մատտէսի մուճիպինճէ, մէգքիւր խաթթա րէզապէթ էտէճէք օլան հիշ պիր խաթթըն Պէյրութ իլէ իսկէնտէրուն արասընտա պուլունան պիր նօգթատան Պաղտատա ինչա օլունմասընա մէղու-նիյէթ վէրլիմէյէճէյի թասրիհ էտիլլօր: Սապըգ Օսմանլը մէպուսը Գարաա Էֆ. պիր թապըմ միւզաքէրաթ իշին Բօմայա աղիմէթ վէ ալտէթ էթմիշ իտի: Գարաա Էֆ. իթալիա թարաֆընտան իմթիյաղը իսթէնիլէն Պուրտուր Ատալիա խաթթը իշին միւզաքէրաթտա պուլունմագ իւղէրէ թէքար Բօմայա աղիմէթ էթմիշ տիր: Իթալիա պու արալըգ պու իմթիյաղը էլտէ էթմէք իշին ֆէվզէլաաէ ֆաաիլլէթ

կէօթերմէք տէ տիր: Լաքին թիւրքիա մէզ-
քիւր խմթիյաղը իթալիայա վերմէյի բէտտ է-
տէճէք զանն օլունույօր: — Մէրհում Մահ-
մուտ, Շէվքէթ փաշաննն գաթլընտա մէտ-
խէլտար օլուպ զըյապէն իտամա հիւքմ
օլունմուշ օլան Գաւազլը Մուսթաֆա՝ Գա-
րատէնիդէ կէչմէք իւզրէ պիր Բուս վափօ-
րըյա իսթամպօլ լիմաննա եթիշտիյի զապը-
թաճա խապէր ալընարազ Բուս զօնաօլօսխա-
նէսինին միւսաստէսիլէ վափօրտա տէրտէսթ
օլունմուշ տըր: — Այսթէֆանօս Այէրօփլան
իսթասիօննտան իւշ Օսմանլը թէյյարէճիլէրի,
պիր կիւնտէ էտիրնէյէ կիթմիշ վէ կէլմիշ
տիրլէր: — Ֆրանսըզ թէյյարէճի Մ. Տօզուռ
վէ բէֆիգի՝ Ատափաղարտան էսկի շէհրէ ու-
չուպ էհալի թարաֆընտան քէմալը շէվք իլէ
իսթիգպալ էտիլմիշ տիր: Էսկի շէհրտէն տա-
խի հարէքէթ էտէրէք Գօնիայա տօղրու հարէ-
քէթ էթմիշ վէ Գօնիայա տախի վասըլ օլուպ
էհալի թարաֆընտան ալզըշանմըշ տըր: Տօ-
զուռ Գօնիատան հարէքէթ էտէրէք էրէյիլէ
վասըլ օլմուշ տըր: — Արապ էմիրլէրի Պասար ճի-
վարընտա էլհազէր տէնիլէն պիր եէրտէ ազտը
իճթիմաա գարար վէրմիշլէր տիր: Պու իճթի-
մատա Արապ էմիրլէրի Արապ իսլահաթը իչիւն
միւզաքէրաթտա պուլունուպ՝ թազիպ էտէճէք-
լէրի միւշթէրէք խաթթը հարէքէթ իչիւն պիր
իթիլաֆա կէլէճէք տիրլէր: Իթիլաֆա կէլին-
տիքտէն սօնրա հիւքիւմէթտէն պիր թա-
գըմ թալէպլէրտէ պուլունաճաղար տըր: —
Չէթէ բէխի մէշհուր Սաիտ Թէնին ափնէսի
Վան վալիսի թարաֆընտան իթթիխազ օլու-
նան թէտապիր սայէսինտէ թէնքիլ օլունմուշ
վէ հայէն վէ մէյթէն 57 քիշի էլտէ է-
տիլմիշ տիր: — Վան տէնիլիտէ իլլէ-
տիլմէք իչիւն հիւքիւմէթ Լօնսուրայա իքի վա-
փօր սըփարըշ էթմիշ տիր: — Սըրպիսթան
զապթ էթտիյի արազիտէքի քէնտի հիսսէսինէ
տիւշէն տիւյունը ումուսիյէյի տէրիւտէ էտէ-
ճէյինի պիլտիրմիշ տիր: Պու հիսսէ տիւյունը
ումուսիյէյին 90 17 սի օլաճազ տըր: Շու հալ-
տա Սըրպիսթան եա սէնէվի իքի միլիօն ֆը-
րանզ եախօտ պիրտէն 40 միլիօն ֆրանզ տի-
յունը ումուսիյէ իչիւն թէտիյէ էտէճէք տիր:
— Սաթթէլէրի զուհուր էթտիյի ճիհէթլէ
շէքլ վէ բէնկլէրի թէպտիլ օլունարազ եէնի-
տէն թապ էտիլմիշ օլան հիճազ իլմ ու իա-
պէրլէրի Դեկտ. իպթիտասընտա մէվզի ի թէ-
տափիլէ չըգարըլաճազ տըր: — Մէշհուր Ֆը-

րանսըզ թէյյարէճի Վէտրին տախի Նանսիտէն
իսթանպօլա տօղրու եօլա չըգարազ Վիէննայա
եթիշմիշ տիր: Եազընլարտա իսթանպօլա
վասըլ օլաճազ տըր: — Մաթպուաթ գանուն-
նամէսինտէ իճրա էտիլէն պիր թատիլաթ մու-
ճէպինճէ պունտան սօնրա հիւքիւմէթ զայրի
միւնասիպ նէշրիյաթտա պուլունան պիր զաղէ-
թալը տօղրուտան թաթիլ էտէպիլէճէք տիր: —
Հալէպին էլէքթրիք թէնվիրաթ վէ թրամվայ
իսթիյազըսապըզ շէյիս իւլ իսլամըն ճախտումու
Մուսթաթ պէյտէն իսթիրտատ օլունարազ միւ-
հէնտիս Օսման պէյէ վէրիլմիշ վէ մուզափէլէսի
Շուրա ի Տէվլէթտէն թաստիք օլունմուշ տըր:
— Մալիյէ նէզարէթի պիլճիւմէ հիւքիւմէթ
մէմուրլարընն տախի թէմէթթիւ վէրկիլանէ
թապի օլմասընա գարար վէրմիշ իտի: Պու է-
սաա իւզէրինէ մալիյէ նէզարէթի Օսմանլը
պանգասընա տախի իշար էտէրէք մէմուրլա-
րընն թէմէթթիւ վէրկիսի վէրէճէյինի պիլ-
տիրմիշ տիր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Ս. Փաթրիգին Ազգ. Ժողովսա Ռիւս Կրեւսի.-
Ս. Փաթրիգ Զաւէն Արքեպիսկոպոս Տ. Եղիա-
եան, իսթանպօլա տէպտէպէ իլէ միւվա-
սէլէթինին էրթէսի կիւնիւ Մայր Եկեղեցիտէ
ազտը իճթիմա էթմիշ օլան Ազգ. Ժողովտա
բէսմէն քէնտի սանսանադրալիս ուխտունու,
եանի «միլլէթէ վէ տէվլէթէ սատըզ զալմազա
վէ սանսանադրալիս թէմամէն թաթպիգ
օլունմասընա ճիտտէն խըտմէթ էտէճէյինէ հու-
զուրը իւհիտէ վէ Ազգ. Ժողով միւվաճէհէ-
սինտէ ալէնէն ահա ու փէյման էթտիյինի՝ Ս.
Անդան հուզուրընտա վէ տիգ իւզէրինտէ օլարազ
իճրա էյլէմիշ տիր: Պատէհու Պատրիարքական
Տեղապահ Ճէվահիրճեան Սրբազան՝ Զաւէն
Արքեպիսկոպոսա գըսսա պիր խիթապտան սօն-
րա Փաթրիգլիք ասասընը թէվտի էյլէմիշ տիր:
Պունուն ազապինտէ Ազգ. Ժողովուն աստնա-
պետի Տօզ. Տաղաւարեան էֆ.՝ Ս. Փաթրիգէ
խիթապէն պիր նութը գրաաթ էյլէյէրէք, ան-
տէ, 15 սէնէ գատար միւշարիլէյին հէր միւշ-
քիլաթա ըաղմէն թաշրատա էհալի իչիւն խըզ-
մէթ էտիպ ապա Վուսիփոր սահիլլինտէ բահա-
թընը արամատըղընը իսանը սիթայիլլէ պէ-
յան էտէրէք միւշարիլէյին ինթիլապընը թէպ-
րիք էյլէմիշ տիր:

Ս. Փաթրիգ հազրէթրիմին ռեալի գիյա-
րէթրի.- Ս. Փաթրիգ հազրէթլէրի՝ Զաթը
շահանէյէ վէ սատարազամ վէ նազընլարա իւք
բէսմի գիյարէթինի իճրա էյլէմիշ տիր: Ա.

Փաթրիգ հաղորթները վե մարիթի ևանի Ազգային, Կրօնական վե Քաղաքական ժողովարըն րէիսլէրի վե մասլահաթիւղար վե սապղղ Տեղապահ ձեվահրճեան Սրբազան, Զաթը չահանէ թարաֆընտան մախսուսէն իրսալ է-տիւմիլ օլան արապալարա րաքիպէն վե էօնտէ սիւվարի միւպալիլէր, ժանտարմալար, իքի քահանալար վե Փաթրիգ հաղորթներինն ա-սասընը համիլ օլան պիր վարդապետ օլտուղու հալտէ Սարայը չահանէյէ աղիմէթ էթմիլէր վե Փաթրիգ հաղորթներ հուղուրը չահանէյէ գապուլ օլունարագ պիր նութգ իյրատ էյլէմիլ վե Զաթը չահանէ տախի պէք վեճհի աթի ձեվապ վերմիլ տիր։ «Փաթրիգ ինթիխապ օլունմանըղտան տօլայը մէմնունիյէթ վե թէպ-րիքաթմը պէյան էյլէրիմ։ Էրմէնի միլլէթի տախիմ վաթանըղըն էն մուհիմ պիր իւն-սիւրիւ վե էն սատըգ պիր ձեմաթը օլմու-տըր։ Էմիլիմ քի մաղիտէ օլտուղու կիպի հալը հաղըր վե միւսթագպէլաէ տախի էրմէ-նիլէր՝ տախիմ էն սատըգ իւնսիւրլէրտէն պիրի օլաճագլար տըր։» Պու էսնատէ պիրինճի թէշ-րիֆաթ միւտիրի իսմաիլ ձէնանի պէյ իլէրի կիրէրէք Փաթրիգ հաղորթներին թէպրիք էթմիլ վե Զաթը չահանէ թարաֆընտան Փաթ-րիգ հաղորթներինն իսան պուլուրուլան Ա. Մէճիտիյէ նչանընը թալիգ էթմիլ տիր։ Փաթ-րիգ հաղորթներ թէշէքբիւրաթընը արգ էտէ-րէք մէրասիմի մէթատէ իլէ չըգմըլ տըր։ Պատէհու Փաթրիգ հաղորթներ վե մարիթի Պապը Ալիյէ աղիմէթ էտէրէք, Սատրաղամ փաշա իլէ, Տախիլիյէ, Սալիյէ հաղըրլարընը վե Շուրա ի տէվլէթ րէյիսինի զիյարէթ էյլէմիլ վե կէրէք սատրաղամ վե կէրէք տիկէր հաղըր-լար Շարգի Անատուլուտա հիւքիւմէթին ճիտ-տէն իսլահաթ իճրա էթմէք աղմընտա պուլուն-տուղունա Փաթրիգ հաղորթներին թէմին էթ-մէք իսթէմիլէր տիր։ Կէրէք Սարայը չահա-նատէ վե կէրէք Պապը Ալիտէ էվլէլքի Փաթ-րիգլէրէ նիսպէթէն ֆէվգէլատէ մէրասիմ ի թէշրիֆաթիյէ վե ասքէրիյէ իճրա օլունմու-տըր։ Փաթրիգ հաղորթներ վե մարիթի պատէ-հու Մայր Եկեղեցիյէ ալտէթ էթմիլէր վե օ-րատա տախի Փաթրիգ հաղորթներ էհալիյէ պիր նութգ իրատ էյլէմիլ տիր։

Փաթրիգխանէին քաղաքի մեհեթիսի.—Փաթ-րիգխանէին էրմէնիլէրին ատէտ ի նուֆու-լարընա միւթէնսըպ վե պիգղաթ էրմէնիլէր թարաֆընտան ինթիխապ օլունմու-տէ պուլու-

լարա նաիլ օլապլմէլէրի իլիւն հիւքիւմէթէ վերմիլ օլտուղու թագրիր, վե Ասալիյէ նէղա-րէթինն պու թագրիրէ վերտիյի սէրթ ձեվապ վե թագրիր իատէ էթմէսի, իսթանպուլ մաթ-պուաթընտա էփէյի գիլ ու գալը մուճիպ օլ-մուշ տըր։ Փաթրիգխանէ իտախա էտիյօր քի, քէնտի էրմէնի միլլէթինն հուղուրը ումու-միյէսինի միւտաֆաա էթմէք վաղիֆէսիյլէ միւքէլլէֆ օլուպ օլ խուսուսաթա տաիր հիւ-քիւմէթէ թագրիրլէր վերէպլիլի վե հիւքիւ-մէթ իսթէրսէ գապուլ էտէր, իսթէրսէ իէտտ էտէր, լաքին հիլ պիր վաղթ պու կիպի թագ-րիրլէր վերտիյի իլիւն Փաթրիգխանէյի թագիր վե թագրիրին իատէ էտէրէք թահգիլ էթմէ-յէ սէլահիյէթտար ալիլ տիր։ Պինաէն ալէյի Փաթրիգխանէ Ասալիյէ նէղարէթինն պու մուսալէսինտէն տօլայը Սատրաղամ րէսմէն փրօթէսթօ էթմէյէ գարար վերմիլ վե օլ պապ-տէ գալէմէ ալընան փրօթէսթօնամէ Պապը Ալիյէ իրսալ օլունմու-տըր։ Փաթրիգխանէ պու մէսէլէտէ էրմէնի միլլէթինն իղգէթ ի նէֆսինն րէսմի պիր նէղարէթ թարաֆընտան ձէրիհատար էտիլտիյինի նաղարը տիգղաթա ալարագ պու չիքիայէթնամէյի Պապը Ալիյէ իրսալ էթմէքտէ թէրէտաիւտ էթմէմիլ տիր։ Էրմէնի միլլէթինն սայըսընա նիսպէթէն 20 մէպուս չըգարապիլիլ իքէն 10 մէպուս չըգարապիլմէսի, վե օնու տա քէնտի սէր-պէսթ րէյի իլէ տէյիլ տիկէր Փըրգալարըն ատէթա պիր լութֆու օլարագ անլէր թարաֆ-լարընտան թային օլունան էրմէնի նամգէտ-լէրինն րէյ վերմէյէ մէճպուր օլմասը պու թագրիրին իթասընա միւնասէպէթ վերմիլ տիր։ Մաթթէսթիսիպ պու մէսէլէ՝ Փաթրիգխանէ իլէ հիւքիւմէթ արասընտա պիր պիւրուտէթ հասըլ օլմասընա սէպէպ օլտուղտան մատա, թիւրքէ պաղը զաղէթալարըն էրմէնիլէր ա-լէյինն պիր թագըմ չէտիտ մէգալէլէր հաղ-մասընա վե նաիւշ նէթիճէլէր թէվլիտ վե էֆ-քիարը թահրիք էտէճէք ֆիքրլէր պէյան էթ-մէլէրինն սէպէպիլիլ վերմիլ տիր։ Հաթթա թապիլի ի Էֆֆաւր զաղէթասը սըրֆ տախիլի օլան պու մէսէլէյի պէյիւտէրէք էվրօիա տէվ-լէթլէրինն Շարգի Անատուլուտա թաթպիլ օլունաճագ իսլահաթ հաղընտա իճրա էթ-տիքլէրի թէշէպպիւսաթ իլէ գարըլտըրըպ էր-մէնիլէրէ չէօյլէ ինթապ էտիյօր։ «Նա էվրօ-փաշա տէյինիլ քի պիլ խարիճի միւտախէլէ իսթէմէլիլ, եա տա...»

Էրմեկնի մեկնելիս. — Պէրլինտէ Աւամանիա իլէ, Էրմէնիսթանա խոխալ՝ օլունաճագ իսլա-հաթ հազգընտա միւլաքէրաթտա պուլունան Բուսիա պաշ վէքիլի Մ. Գօգօլցէվ՝ Փէթէրու-պուրկա ազիմէթ էթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհին պէյանաթընա նազարէն Աւամանիա իլէ Բուսիա թէմամէն իթթիֆագ էթմիշ վէ Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա տախի անլէրէ հէմ էֆօքեար տըր-լար։ Հէր նէ գատար մէսէլէ էսասէն գապուլ օլունմուշ իսէ տէ, ժնուն թաթպիգի՝ միւթէ-ֆէրրի պիր թագըմ մէսալիլին հալլ օլունմասը-նա վէ պիր թագըմ ուզուն միւլաքէրէլէրէ մէնուլ տըր։

Միւրքեկիլի. — Թասֆիր ի Էֆհար դագէ-թասը Մուշ մուխապիրինաէն չու թէլէկրաֆը ալմը տըր. — «Պուլանըգ Էրմէնի Առաջնորդա-րանընտան մէմնու սիւահլար, 12 մարթին, մուհիմ մըգտարտա ֆիլէնկ պուլունմուշ տըր։ Առաջնորդ հիւքիւմէթ ի աուլիյէ թարա-ֆընտան տէրաէսթ օլունմուշ տըր։» Այնի մէ-սէլէյէ տաիր Մուշ Առաջնորդը Խարախանհան հալիկոպոս չու թէլէկրաֆը քէշիտէ էյլէմիշ տիր. — «Սահակ վարդապետ, պիսուշ օլտուղու հալտէ մուվաղդաթէն թէվլիֆ օլունտու։ Հիւ-քիւմէթ՝ մէսէլէյէ սիյասի վէ փէք աղըր պիր րէնկ վէրլյօր։» Պրուսա ճիվարընտա Իզնիկ Կէօլիւնտէ պիր Էէլքէն Կէմիսի իչինտէ պու-լունան 70 Էրմէնիլէր գաղաէն դարգ օլմուշ տըրլար. — Անդրէաս էֆ. Արիսողոմեան՝ իա-նէսինին 800 լիրա զրյմէթինտէ օլան նըսֆ հիսսէսինի Ազգ. Հիւանդանոցա հէտիյէ էթմիշ տիր. — Զաւարեան զրաաթ մէքթէպի ֆօնտը՝ չիմալիյէ գատար 220 լիրայա պալիդ օլմուշ տըր. — Թիֆլիզտէ նէշր օլունան Մշակ դագէ-թասընըն սէր մուհարրիրի Քալանթար էֆ. նին ճէնաղէ ալալը վէ մէրասիմ ի թէտֆինիյէսի մէմուրիյնի րէսմիյէ վէ պիր չօգ էհալինին իշ-թիրաքըյա Թիֆլիզտէ իճրա օլունմուշ տըր։ Միւթէվէֆֆա՝ Էրմէնի միլլէթինին ինթիպահը էմրինաէ գալէմիլիյէ ուզուն միւլտտէթ խըղմէթ էթմիշ տիր։

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Էրզրումտան խապէր վէրիլալիյնէ կէօրէ Ս. Փաթրիգին չէհր ի մէգքիւրէ միւվասէլէթին-տէ միւշարիլէյհի իսթիգալա էտէն պէօյլաք իզտիհամ արասընտա Փրօթէսթանթլարտան տախի չօղլար վէ Աւետ. Երեց Վեր. Գր.

Գրրգեաշարեան էֆ. հազրը պուլունուպ միւ-մալիլէյհ խօշ ամէտի իչին իրատը նուլթգ է-տէրէք Ս. Փաթրիգ հաղըթլէթլէրինի թէպրիք էյլէմիշ տիր։ Պունա ճէվապէն միւշարիլէյհ. —

«Շիմաիլէ գատար պու իքի ճէմաաթ արա-սընտա թէֆրիգաթտա պուլընմամըլմ. պու-քիւրսիւտէ տախի ասլա պուլունմայաճաղըմա սիզ տէ էմին օլունուզ։ Պու կիւնլէրտէ իքի քի-լիսալար մէյանընտա մէյտանա կէլէն իթթիհատ-սան տօլալը սէվինիլիմ։ Պու պէնի Փրօ. լարըտա պէնիմ ճէմաաթըմ կիպի սէվիպ գալըրմաղա տա-հա զիյատէ թէշլիք էտէր վէ էօյլէ էտէճէյիմ,» տէմիշ տիր. — Մաէթթէսիւֆ իշթիտիլիմիզէ կէօրէ Հաճընտա փրօթէսթանթ Ա. քիլիսէսին-տէ վաղգ մէսէլէսինտէն տօլալը պիր միւշքի-լաթ հասըլ օլուպ հիւքիւմէթին միւտախէլէ-սինէ լուզում հիսս օլունմուշ տըր։ Ատանա վալիսի պու մէսէլէյէ տաիր պիր րափօրթ կէ-թիրմէսի իչին Ատանա չօպանը Վեր. Ն. Թ. Աճհանը Հաճընա իրսալ էյլէմիշ տիր. — Պան-տըրմա քիլիսէսի թամիրաթը իչին աթիտէքի աթիլիլէր կէօնտէրիլմիշ տիր. Աւետիս էֆ. Կէլիպօլունհան 108, Կարապետ էֆ. Կէլիպօ-լունհան 108, Միսիս Սալքս 108, Մր. Պօլտ-ուին 540, Թրիլեալը Նիգօլի 30, Խրիսթօ Տուլօ 10, Էսիրնէլի պիր րում պիրատէր 27, ճէման 931 զուրուշ։

ԹԱՍՀԻՀ

Բահնիւնանըն 46նճը նօմէրօսընտա «Յո-բելիւն հատիկհարը» հազգընտա եազտըղըմըգ սըրատա, անըն՝ «Սարգիսօֆ էֆ.» թարաֆընտան թէսավվուր էտիլիպ եափըլմըլ օլտուղունը զիքր էթմիշ իտիք։ Լաքին անլատըղըմըգա կէօրէ անը թասմիմ վէ թէրթիպ էտէն Եղիա էֆ. Կիւմիւլեան տըր, իմտի թասհի՛ ի քէշֆիլէթ էտէրիգ։

ԻԽԹԱՐ

Բահնիւնա իչին վատ օլունան միւքեաֆաթ-լարըն Թիւրֆուսա պուլունանըսա միւնհասըր օլտուղունը իսթար էտէրիգ։

Միւսիւր ի մեսուլ վիս սահիպ ի ինթիյազ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Կ. ՎԷ Մ. ԲԷՇԻՇԵԱՆ ՄԱԹՊՍԱՍԸ

Տէրիսասէք, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Նօ. 32—34

ՏԻՒՆԵԱՆԸՆ ԻՆՃԻԼԻ ԻԹԹԻՅԱՏԸ ԹԱՐԱՓԸՆՏԱՆ

ՍԷՆԵՎԻ ՈՒՄՈՒՄԻ ՏՈՒԱ ՀԱՖԹԱՍԸ ԻԶԻՒՆ ՏԱՎԷԹ

(Իրքինաս քաւաճրնսան 1846սան պերի քեշիկ օրանմոյ տր)

1914 Յունվար 4 Կիրակի Կիւնիւնսն Յունվար 10 ձումա Էրքեսի Կիւնիւնս գասար

1. Ճիւմէ Խրիսթիան միւրշիտէրտէն վէ իշիւէրտէն րէճա օլունուր քի էվլէնէ թերթիպլէր էտէրէք՝ պու տուա հաֆթասը զարֆընտա պիլիթթիֆագ տուա էթմէք իչին Խրիսթիանլարը պիր Կէրէ կէթիրմէյէ վէ պու փրօղրամը կէնիշէ տաղըթմաղա չալըչսընլար ։ Վաիլէրտէն խուսուսիլէ րէճա օլունուր քի՝ Յունվար 4ինճիւ Կիրակի կինիւ վազլարը իչին թագտիմ էտիլէն ալէթլէր իւզէրինէ վազ էտիպ, քէնտի ճէմաթլարընըն նազարը տիգգաթլարընը Ումումի Տուա Հաֆթասը իւզէրինէ տալէթ էթմէյէ ճէնտ էյլէմիլէր ։

2. Տուա մէճիլսէրինին վէ նէթիճէլէրինին մուլթասար պիր րափօրթընըն «Evangelical Christiandome» ղազէթասընտա նէշր օլունմագ իւզրէ Տիւնհանըն Ինճիլի Իթթիհատընըն ումումի քեաթիպինէ աէրհալ իրսալինէ հիմմէթ պուլուրուլմասը րէճա օլունուր ։ Ատրէս 19 Russell Square, London, W. C, England.

«ԲԱՊՊԸՄԸ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ԻՍՄԻՆԷ ՀԷՐ ԵԷԲՏԷ ՏՈՒԱ ԼՏԷՆԼԷԻՒՆ ՃԻԼՍԼԷՍԻՆԷ»

Բապպա սէվկիւլիւ պիրատէրլէր,

1914 սէնէսինին իւք հաֆթասընտա (Յունվար 4—10 գատար) ճիւմէ Խրիսթիանլար իլէ պիլիթթիֆագ տուա, նիյազ վէ շիւքրանիյէթ արզ էթմէք իչին՝ տուալարըմըզըն անճագ Անըն իսմիլէ գապուլ օլունտըղը Զաթը ճէլիլին նամընա սիգի պիր տէֆա տահա տալէթ էտէրիկ ։

Պու միւթթէֆիգ տուա իչին պիր հազըրըղ մագամընտա աթիտէքի մուլթասար մէսէլէլէրի նազարը տիգգաթա ալարագ՝ Բուհ իւլ Գուտսըն տէլալէթինի թալէպ էթմէնիզ տախի րէճա օլունուր ։

1. Կէնէն ալթմըշ Կէտի սէնէլէր զարֆընտա Ալլահ քէնտի գալմընըն Բէնտիսինատէ պիր օլտըզլարընը իտրաք էթմէսինէ Կարտըմ էթմէքլէ՝ Տիւնհանըն Ինճիլի Իթթիհատընըն իզգէթլէմիշ վէ միւկարէք գըլմըշ տըր ։ Կէօրիւլէն թէրագզը իլէ գանաաթ մը էտիյօրըղ, Կախօտ իւլաւքեարը սէվիպ Անա թապի օլանլարըն պիր մուգաատէս իման վէ մուհապպէթ պէնտլէրինտէ քէնտի իթթիֆազլարընը քեաթիլէն անլամալարը վէ իզհար էյլէմէլէրի իչին տահա զիյատէ կէօրիւլէճէք իշ Եօգ մը տըր ։

Զօգ տէֆա հալ շունտան իպարէթ տէյիլ մի տիր քի պիզ սէնէտէն սէնէյէ վէ սաիր խուսուսի ֆուրուսթլարլէ պէօյիւք ղալապալըզլէ պիր Բապպա օլան պիր իմանըն ալթուհ զէնճիլլէրիլէ պիր արայա ճէզպ օլունուր իսէք տէ՝ սօնրա տաղըլըր վէ պիգի Կէքտիկէրիմիլէ վէ Անա րապթ էտէն հալգալարը ունուտըրըղ ։

3. Միսիօնէր տաիրէլէրինտէն իթթիֆագ իչին հէր սէնէ տահա պէրրագ վէ տահա մէճպուրի պիր նիտա կէլմէքտէ տիր ։ Խրիսթիան քիլիսէսի անճագ իման վէ մուհապպէթտէ պիր օլարագ կէօսթէրիլտիյի հալտէ գուվլէթլի վէ միւլէսսիր օլապիլիր ։ Իմտի թաիֆէլէր արասընտա քիլիսէլէրին իթթիֆագ խուսուսընտա քէսպի գուվլէթ էյլէմէլէրի վէ Ալլահըն մէլէքիլթիւնին կէլմէսի պապընտա տօղրու թէմէլլէր գօյապիլմէսի իչին Իլահի տէլալէթէ նաիլ օլուն տէյու րէճա վէ նիյազ էյլէմէյէ միւլթաճ աէյիլ մի իզ ։

4. Բէզալիւք պու վազըթ պիլիլթ թէրճի էթտիլիմիզ շէյլէրէ՝ Բապպըմըզըն թաստիգ, տուա վէ էմր էթտիլի շէյլէրտէն ազ Կէնմիլէթ վէրէճէք պիր վաղըթ տէյիլ մի տիր, Իմտի,

զամիր քէօրլէնմէտիքճէ, եախօտ Ալլահն հազիգաթը թէքզիպ էտիլմէտիքճէ, իթթիֆագա մանի օլապիլէն էսասի իլէ դայր ի էսասինին արասընտաքի ֆարգը կէօրմէյէճէքմի իզ, վէ միւթէվազը տուա վէ նիյազ իչիւն պոունտան էվվէլ ասլա օլմատըղընտան զիյատէ պիլիքտէ թէճէմիւ էթմէյէճէք մի իզ:

Նիհայէթ «տուա» տա տէվամ էտիպ՝ անտէ չիւքըլէ ույանըզ տուրմաղա սիզի տալէթ էտէրիզ: Պիր իքինճի վէ իւչիւնճիւ տուա հաֆթասը թէքլիֆինտէ պոուունմալըզ, լաքին թային էտիլէն հաֆթա կէչտիքտէն սօնրա Ալլահն իրատէթինէ կէօրէ արզ էյլէտիլիմիզ տուալարըն տօլու պիր ճէվապընը ալմագ իւզըէ հէր կիւն վէ հէր սաաթ Րապպա մունթա- զըր պոուունալըմ:

(Գալըրըզ Բրիստոսն մունապիքիյէ, Տիւնեսնըն ինճիլի Իրքիսասընըն Պրիսանիա վի խարիճի մուրախիսալարը վի միւքեսսիս միսիօնէր վի Բ. Մուգասսէս շիրֆէրիքի վի սաիրէ քարափրնէսն ինզա օլունըզ օլարագ՝ անկէրին իշասչըղըլէ պու փրօղրաւ ճաղըսըրընը չոր:)

ՏԻԻՆԵԱՆԸՆ ԻՆՃԻԼԻ ԻԹԹԻՀԱՏԸ

ՈՒՄՈՒՄԻ ՎԷ ՄԻԻԹԹԷՖԻԳ ՏՈՒԱԼԱՐ ԻԶԻՆ ԻԽԹԱՐ ՕԼՈՒՆԱՆ ՄԱՏՏԷԼԷՐ

1914 Փաղար, Յունվար 4էն Ճուլմա էրթէսի Յունվար 10ա գատար: Յունվար 4, Կի- րակի կիւնիւնէ մախսուս վազլար եախօտ նութգլար իչիւն թէմէլ լալմար:

«Ճիւմէսի պիր օլալար» Յովհ. 17. 21:

«Բեամիլէն հէմէֆքեար», 1 Կորն. 1. 10:

«Իւզէրինիզէ Րուհ իւլ Գուտս կէլտիլինտէ քէսպ ի գուվլէթ էտէճէքսինիզ» Ամալ. 1. 8.:

«Պիւթիւն տինեհայա կիտիպ... պէչարէթի վազ էտինիզ» Մարգ. 16. 15:

Տիւնեսնըն մէմալիքի Րապպըմըղըն օլտու», Վահ. 11. 15:

Փաղար էրքեսի, Յունվար 5, 1914.

ՇԻԻԲՐԱՆԻՅԷԹ ՎԷ ԹԷՎԱԶՈՒ

ՇԻԻԲՐԱՆԻՅԷԹ ՄԱՏՏԷԼԷՐԻ. Րապպ հիւքիւմէթ սիւրիւյօր վէ «Անըն հիւքիւմէթինէ նիհայէթ» եօզ տըր. Ինճիլին վազը իչիւն էօնիւմիւզտէ հալա աչըզ պիր գափու վար տըր. Տին ի Մէսիհի տինեհատա նաֆի, ախլազի վէ թուհանի պիր գուվլէթ մագամընտա կիթ- տիքճէ տահա զիյատէ գապուլ օլունույօր:

ԹԷՎԱԶՈՒԱ ՍԷՊԷՊԷՐ. Շիրքէթ ի պէչերիլէնին ախլազի էսասլարընա թէէսրի օլան մէսէլէլէր հազընտաքի միւկահասաթտա իրիսթիլանա եազըլմայան միյարըն քէսրէթ ի ճէ- րէյանը: Րապպըն իչի իչիւն իրիսթիլանլարըն միւնասիպ վասըթալար վէ իշճիլէր թէտարիք էթմէք պապընտա տաիմա վազը օլմագտա օլան թէքիասիւլ: Րապպըն կիւնիւնէ ումուլէն նազըզ հիւրմէթ էտիլմէսի: Բ. Մուգատտէնտէն օգունաճագ ֆըզրալար, 2 Միւլ. 7. 18-29: Մէզ. 96: 2 Տիմ. 3: Վահի. 3. 7-22:

Սալը, Յունվար 5.

ՈՒՄՈՒՄԻ ԲԻԼԻՄԷ — պաշը Բրիստոս օլան «Պիր ՎիճՈՒՏ»

ԹԷՎԱԶՈՒԱ ՍԷՊԷՊ. — Իթթիֆագտա վէ իշտաչըզտա տաիմա վազը օլան գուսուր- լարըմըզ:

ՏՈՒԱ ՄԱՏՏԷԼԷՐԻ. — Բիլիսէ Բրիստոսըն «պիր վիւճուտը» օլտըզ միսիլուլ թուհտա տաիլի պիր օլուպ, պիր վիւճուտ հալինտէ տինեհատա պիր թէէսիր մէնպա ը օլտուն: Իթթի- հատըմըղըն պէօյիւք պէնտի պիր Րապպ, Բրիստոսըն իմանը, «մուգատտէսլէրէ պիր տէֆա թէսլիմ օլունտըղը» իւզըէ պիւթիւն տօլուլըղըլէ թուլուլտուն: Բիլիսէլէր արասընտա Բ. Մուգատտէսէ, կէրէք Ահտը Աթիզէ կէրէք Ահտը ճէտիտէ, «իւհամ ը իւհի» իլէ վէրիլմիշ քիթապ մագամընտա թիւճու վազը օլտուն, վէ Բիւթիւպի Մուգատտէսէյէ հիւրմէթ էտիլիպ գապուլ օլունտունլար: Ինճիլին խալիս իմանը քիլիսէլէրտէն զէլալէթ վէ պաթըլ իթիգատը տէֆ էյլէսին: Վէ ճիւմէլ իրիսթիլանլար քէնտիլէրինի վէ մալլէրինի Ալլահն խըտմէ-

թինէ՞ վագֆ էյլէմէք մէսուլիյէթինի թանըյու իթիրաֆ էյլէսինլէր: Բ. Մուգատտէստէն օգունաճագ ֆըգրալար.

Եփես. 1. 15-23: 3. 10-21: 1 Կոր. 2. 1-5: Կող. 1. 18-24: 2 Յովհ.:

Չարշէնպիհ, Յունիար 7.

ՄԻԼԼԵԹԼԵՐ ՎԷ ԱՆԼԻՐԻՆ ՀԻԻՔՄՏԱՐԼԱՐԸ

ՇԻԻՔՐԱՆԻՅԵԹ ՄԱՏՏԵԼԵՐԻ.— Աֆիօն ախդ ու իթասընըն մէնի իչիւն էտիլէն տէ-վամի դայրէթլէր վէ պու դայրէթլէրին նէթիճէսի օլան մուվաֆֆագըյէթլէր: Ախլագսըյըգ մուխաթարասը պապընտա քիլիսէլէրտէ կէօրիւլէն ույանըգըրգ:

ԹէվԱ.ՉՈՒԱ ՍԵՊԵՊ.— Պէյն էլ միլէլ հասէտլէրին վէ չիւպհէլէրին քէսրէթ ի ճերէյանը:

ՏՈՒԱ ՄԱՏՏԵԼԵՐԻ.— Տիւնեատա հագգ վէ պագը պիր սէլամէթ հիւքմ սիւսիւն: Պիլճիւմլէ գրալար, բէիսլէր վէ փարլամէնթօլար Մէլիք իւլ միւլուքըն ալի իրատէթ վէ գանունընա թապի օլարագ հիւքմ վէ իտարէ էյլէսինլէր: Խրիսթիյանըղա եապըչմայան իճ-թիմաի ահվալ տէֆ ու բէֆ էտիլսին, վէ պիրի պիրիմիլզին եիւքլէրինի թաշըմաղը էօյրէնէ-լիմ, Ումուլմա խըտմէթ էտէնլէրին ճիւմլէսի, ասքէրլէր, կէմիճիլէր, փօլիսլէր, փօսթախանէ մէմուրլարը, չըմէնաըֆէր մէմուրլարը վէ սաիրէ:

Բ. Մուգատտէստէն օգունաճագ ֆըգրալար.

1. Տիմ. 2. 1-8: 1 Պետ. 2. 13-17: Մէգ. 24 վէ 138:

Փենչէնպիհ, Յունիար 8.

Բ Ե Ս Ա Լ Է Թ Լ Է Ր

ՏՈՒԱ ՄԱՏՏԵԼԵՐԻ.— Թահթը թէպաիյէթտէ պուլունան նէսլլէրին իտարէսինտէ Խրիսթիյան մէսուլիյէթի միւնասիպ թարգտա հիսս օլունսուն: Միւպէշլիրի, թըպպի, թալիմի վէ սընաի ճիւնէթլէրինտէ իսթիմալ օլունան միսիօնէր վէսաթի միւպարէք գըլընսըն: Մի-սիօնէր թէչէպպիւսաթընտա էվլէլէի իչլէր բիւճու էտիլէրէք՝ Բապպ Յիսուս Քրիստոսըն ինճիլի վագ վէ թալիմ էտիլսին: Պու կիւնահքիար ալէմին պէօյիւք ինթիյաճը վէ իւմիտի մագամընտա Բուհ իւլ Գուտսըն գուտրէթի վասըթասըյլէ, Ալլահըն մաղֆիրէթ վէ խէլա-սընա տահա սատէ թարգտա իման էտիլսին: Փուլթիէրէսթ մէմլէքէթլէրտէքի քիլիսէլէր Բ. Մուգատտէստէն թալիմինէ սատըգ գալսընլար: Փուլթիէրէսթ մէմլէքէթլէրտէ եերլի քիլիսէ-լէրին կէրէք չօպանըղգ մէմուրիյէթի կէրէք միւպէշլիր իչի իչիւն հէմ տէ Ղարպի քիլիսէլէ-րին միսիօնէր իչինտէ անլէրէ պիպէհա վէ մուգթմաղի բէֆիգլէր օլմագ իւզրէ եերլի իչճի-լէրին սայըսը գիյատէսիլլէ արթսըն: Հինտիսթանտա փուլթիէրէսթլէրին ազիմ իզտիհամլէ Խրիսթիյանըղա տօղրու հարէքէթի հիւքմէթլէ իտարէ օլունսուն: Չին էհալիսինի ինճիլի իչիթմէք արգուսը արթմագտա օլաըղը կիպի միսիօնէրլէրին տախի ֆաալիյէթի արթսըն: Ալէմի իսլամ հիտայէթի իլահիյէյի գապուլ էթսին:

Բ. Մուգատտէստէն օգունաճագ ֆըգրալար.

Մատթ. 28. 18-20: Ամալ. 4. 31-37: Ղալ. 1. 6-11: Բօմ. 10. 11-15: 2 Սէլ.

3. 1-5:

Ճոռնա, Յունիար 9.

ԱԻԼԵԼԵՐ, ՄԻԻԷՍՍԵՍԱԹԸ ԹԱԼԻՄԻՅԵ ՎԷ ԿԵՆՃԼԵՐ

ՀԱՄՏ ՈՒ ՍԵՆԱ ՄԱՏՏԵՍԻ.— Կէնճլէր արասընտա Խրիսթիյան բէսալէթլէրի հագգըն-տա տահա գիյատէ չէտիտ արգունըն մէվճուտիյէթի:

ՏՈՒԱ ՄԱՏՏԵԼԵՐԻ.— Վալիտէյնլէր էվլատլարընը «Բապպըն թէրպիյէ վէ նասիհաթընտա փերվէրտէ էթմէք» նէ տէմէք օլաըղընը քէնտիլէրի պիլէրէք անլէրի թէրպիյէ էյլէմլէրի վէ պէօյիւթմէլէրի Բապպտա միւէսսիր վէ սէմէրէտար օլսուն: Եէվմի ալլէ իպատէթի մէս-ուլիյէթի տահա գիյատէ թանըլսըն: Ամլէլի թալիմ ու թէրպիյէ իչիլլէ մէչղուլ օլանլարըն ուլիյէթի տահա գիյատէ թանըլսըն: Թալիմ ու թէրպիյէ իչինտէ իւմին իպթիտասը Բապպըն գօր-ճիւմլէսի միւպարէք գըլընսըն: Թալիմ ու թէրպիյէ անլաշըլսըն: Կէնճլէրին էրքէն էրքէն Բապպա բիւճու գուսը օլաըղը հագիգաթը ումուլմէն անլաշըլսըն: Կէնճլէրին էրքէն էրքէն Բապպա բիւճու էյլէմլէրինէ չաըչան պիլճիւմլէ Կիրակի Մէքթէպի միւտիլլէրի վէ մուալլիմլէրի վէ իչճիլլէրի

մուլաֆֆազ⁷ օլսունլար : Բ. Մուգատտէս մէքթէպլէրի վէ Բ. Մուգատտէս սընֆլարը միւտիրլէրի, վէ կէնճ էրքէքլէրին վէ կէնճ գատընլարըն ըուհանի վէ ֆիզիզի բէֆահ ը հալլէրի խուսուսընտա չալըչանլար քէսպի գուվվէթ էյլէսինլէր :

Բ. Մուգատտէստէն օգունաճազ ֆըզրալար .

Մէզ. 103. 17 : 119. 9-11 վէ 130 : 2 Տիմ. 3. 15-17 : Յես. 1. 1-9 վէ 24. 15 : Էմս. 1. 7-9 վէ 15. 33 :

Ճռնա էրքեսի, Յունվար 10 .

ՏՈՒԻԼԻ ՐԷՍՈՒԹԼԷՐ ՎԷ ԵՆՀՈՒՏԻԼԷՐ

ՄՈՒՃԻՊԻ ԷՍԷՅ ԱՀՎԱԼ.— Ենհուտիլէրին ֆիքրլէրի վէ զամիրլէրի իւզէրինտէ փէրտէ հալա գալմագտա տըր : Տինի Մէսիհի պէօյիւք շէհրլէրիմիզի վէ էհալինին վէ հայաթըն մէրքէզլէրինի նիսպէթէն ազ մըգտարաա քէնսի թահթ ը թէէսիրինէ ալմըչ տըր :

ՏՈՒԱ ՄԱՏՏԵԼԷՐԻ.— Ենհուտի միլլէթինտէն փէրտէ գալտըրըլսըն վէ անլէր Յիսուսը Գրիստոս մագաւընտա կէօրսիւնլէր : Ալլահ անլէրէ օլան վատլարընը տէրագապ իթմամ էտիպ՝ անլէրին ըիւճուը պապընտա իճրա էտիլէն դայրէթլէրի զիյատէսիյլէ միւպարէք զըլսըն : Շէհրլէրտէ, գասապալարտա, քէօյլէրտէ վէ իրիսթիյան խանէլէրինտէ իճրա օլունան պիլճիւմլէ խուսուսի միւպէչչիր իշինտէ վէ իճթիմաթի իշտէ Բուհ իւլ Գուտսըն գուարէթի տահա զիյատէ զահիր օլսուն :

Բ. Մուգատտէստէն օգունաճազ ֆըզրալար .

Ջաք. 12. 9-10 : Բօմ. 11. 1-15 : Մէզ. 2 վէ 67. 2 : Եսայ. 60. 1-3 :

Սէսլէ էտիլէն տուատան մատա հէր կիւնքի մատտէլէր իւզէրինէ տուա մէճլիսլէրինտէ պիր միւտտէթ սէսսիզ տուալար արզ էտիլմէսի թաւսիյէ էտիլիր : Քէզալիք օլ մատտէլէրտէն ալիէ իպատէթինտէ վէ մախֆի տուալարտա խաթիֆատէ էտիլմէսի բէճա օլունուր :

